

АнэдэлъхубзэмкІэ егъэджакТуэхэр **ЗЭХОХРЭ**

2-нэ нап.

ЗэнышІэныгъэхэг

2-нэ нап.

«Ислъамым инур»

3-нэ нап.

Бырмамыт и схей счупал

Nº127 (24.409) 2022 гъэм жэпуэгъуэм (октябрым) и 25, гъубж

Тхьэмахуэм щэ къыдокІ

И уасэр зы тумэнщ

Ічащхьэмахуэ щІыналъэм щекічэкі лэжьыгъэхэр

гъуэзащ бгы-лыжэ зыгъэп- ахэр дехьэх Іуащхьэмахуэ сэхупіэм хиубыдэ іуэху- лъапэ и къэжыхьыпіэхэм икіи шіапіэхэр шіымахуэм зэ- а шіыналъэм бжыхьэкіэм рыхуэхьэзырым, апхуэдэу шегъэжьауэ гъэмахуэкум нэ-Іуэхушіапіэ шхьэхуэхэр зэраухуэм, зэрызэрагъэпэ-

Къэбэрдей-Балъкъэрым зыщагъэпсэху «Эльбрус» куцІыху зы мелуаным нэблагъэ рортыр щыхьэщІащ, иджыри, туро- жыным. А лэжьыгъэхэр ираъэм кІэрыхунукъым Ту-

сыху цІыхухэр щызэблокІ. «Кавказ. РФ» зэгухьэны-

гъэм щІыгъуу Къэбэрдей-Балъкъэрыр зыубгъуауэ йо-ИЛЪЭСЫР къызэрихьэрэ лэжь илъэс псом цІыхухэм къэгъэщІэрэщІэ-Зыужьыныгъэш-

КъБР-м и Ізтащхьэ кэм къыщыкІуэр бгым къе- махуэрайоным: абы цІыхухэм **КІуэкІуэ казбек зыщигъэ-** жэхын папщІэщ. Псом хуэдэу я узыншагъэр щагъэбыдэ шІыналъэ шызэтрагъэувэ. кlaпсэ гъуэгухэр, лыжэ къэжыхьыпІэхэр, зыгъэпсэхупІэхэр, транспорт гъзувыпізхэр

хэту. Иджыпсту Азау хуейм шаукъуэкІапсэ гъуэгущІэ щаукъуэдий, автомобиль 800 зытехуэну гъэувыпіэхэр зэіузэпэш щащІ. Мы илъэсым къриубыдэу курортым щІзуэ зэтегъзувэжыным хуэгъэкlaпсэ гъуэгуитІрэ лыжэ къэператорхэм къызэралъытэм- гъэкІуэкІ Урысейм и Пра- жыхьыпІзу 8-рэ къыщызэІуакіэ, зыгъэпсэхуакіуэхэм я вительствэр арэзы зытехъуа хынущ. Кіапсэ гъуэгуитіым HIGHLIV 35IM METO ристхэр нэхъыбэу республи- хуэ егъуэт зэрыщыту Іуащхьэ- рейм метр 830-рэ я кІыхьа- иткіэ.

гъыу щытынущ. Лыжэ къэжыхыып Тэхэм щ Тэхэ къахэхъуэнущ километри 6,2-рэ. Иджыпсти Іуащхьэмахуэ кlапсэ гъуэгуу щы, лыжэ къэжыхьыпlэу хы щыlэщ. «Мы зэманым, зэрыгуры-

Іуэгъуэщи, ахэр мащІэІуэщ, сыту жыпіэмэ туристхэм я бжыгъэм къыхохъуэ икІи курортым и зэфіэкіхэр нэхъ нэкъагъэсэбэпын гъэсауэ хуейщ. Узыншагъэр щагъэбыдэ щІыналъэ зэрызэтрагъзувэм зэрыщыту езы Іуащхьэмахуэ районми зыдеужь», жиІащ КъБР-м и Іэтащхьэм.

Кіуэкіуэ Казбек еплъаш лъэпкъ проектхэм, къэрал, щІыналъэ программэхэм хэт ухуэныгъэ зыбжанэм. Абыхэм ящыщщ Азау хуейм къы-щежьэ канализацэ коллекторыр. Ар Эльбрус посёлкэм нэс ехынурэ, а жылагъуэм и канализацэри къыхагъэхьэжынущ. Проектыр 2023 гъэм и кізухым ирихьэлізу гъэзэщіа хъўн хуейщ. Щіыналъэм и унафэщІыр апхуэдэу еплъаш травматологие къудамэ хэту Эльбрус посёлкэм щащІ сымаджэщым, Тырныауз и лицейм лэжьыгъэхэр зэрыщекіуэкіым. А І уэхуш ап І эм иджы псту сабийуэ 700-м нэблагъэ шоджэ. Кіуэкіуэ Казбек апхуэдэу щыгъуазэ зищ ащ район музейм, библиотекэм я шытыкІэм. къалэм и ут нэхъыщхьэр къы-

зэрагъэщ Гэрэщ Гэжым. Іуащхьэмахуэ районым иджыпсту лэжьыгъэшхуэ щокІуэкІ Тырныауз комбинатыр зауэ. Мыхьэнэшхуэ зиІэ мы ІуэхущІапІэр яухуэ Урысейм и Президент Путин Владимир

Сату Ічэхухэр зи нэіэ щіэтхэр

КъБР-м и Парламентым и Президиумым и зи чэзу зэјушІэм «правительствэ сыхьэт» щекlуэкlащ. Абы къыщыпсэлъащ КъБР-м промышленностымкіэ. энергетикэмрэ сатумкіэ и министр Ахубеков Шамил. Ар тепсэлъыхьащ республикэм исхэр псэун шхьэкіэ нэхъыбэу къагъэсэбэп хьэпшыпхэр, Іуэхутхьэбзэхэр, ерыскъы-хэр зыхуэдэмрэ абы пыщlа сатур зэрекіуэкіымрэ. 2022 гъэм и блэкІа мази 9-м сату Іэнатіэм сом меларди 165,5рэ щызекІуащ, ар нэгъабэрейм еплъытмэ, проценти 111-рэ мэхъу.

КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-Іуэхущіапіэм къызэритамкіэ

КЪЭДГЪЭЛЪЭГЪУА пlaлъэм ди лъахэм исхэм ерыскъыуэ, абы псы лізужьыгъуэхэмрэ тутынымрэ хэту, сом мелард 81,7-рэ и уасэ ящэхуащ, ерыскъыхэкіхэм къалъысар сом мелард 84.8рэ мэхъу. Шышылэм къыщегъэжьауэ фокіадэ пщіондэ сом мелард 31,5-рэ и уасэ Іvэхvтхьэбзэ цІыхухэм хуащіащ, жылагъуэ шхапіэхэм сом меларди 5,4-рэ къыщалэжьаш.

Министрым къызэрилъытэмкіэ, Урысейр санкцэхэмкіэ лэкъузэныгъэ хагъэтми, республикэм и сату Іуэхур йоф Іакіуэ, тыкуэныщіэхэр яухуэ, сатущІапІэхэр зыхуей-зыхуэфІкІэ къызэгъэпэща мэхъу. Абы къищынэмыщауэ, сату Іуэхур нэхъ тыншу, фейдэ пылъу дэкіын папщіэ, абы ехьэліа хабзэхэр зэрыригъэфіэкіуэным министерствэр иужь итщ.

Ахубековыр щхьэхуэу къытеувы аш уасэхэм. Коронавирус уз зэрыцІалэмрэ пандемиемрэ я лъэхъэнэхэм, Урысейм иригъэкІуэкІ дзэ Іуэху хэхахэм зэрыщ идзэрэ уасэхэм хэхъуэу зэрыхуежьам. Абы щыгъуэм къэралми щІыналъэхэми оперативнэ штабхэр къыщызэрагъэпэщри, къекіуэкі псоми я нэіэ трагъэтащ. Цінхур япэ зыхуеннкіэ хъуну хьэпшыпхэм я уасэр щыдэ-уейм деж штабым хэтхэм къэпщытэныгъэхэр ирагъэкІуэкІыурэ и уасэ дыдэмрэ абы тралъхьэжын хуеймрэ зэпалъытырти, Іуэхум унафэ трашІыхьырт. Къишынэмыщіауэ, сату іуэхур зезыгъакіуэ нэхъ лъэрызехьэхэм ягуры-Іуэурэ, уасэр зэтраГыгъэфырт.

Ноби республикэм и эщ уасэхэм кІэлъыплъ лэжьакІуэ гупхэр, абы зи Іуэху хэлъ къулыкъушІапІэхэм я ліыкіуэхэр хэту. Министрым къызэрыхигъэщамкІэ, иджыпсту уасэхэр зэпіэзэрыт хъужащ. Абыхэм зезыгъэхъуэжыр дунейм и палъэрщ (сезон), иджыпсту нэхъ къагъэсэбэпхэр нэхъ лъапІэ хъунри хэлъш

Къэбэрдей-Балъкъэрым шолажьэ хабзэм къемызэ-

гъыу ящэ ерыскъыхэкІхэр зи нэІэ щІэт комиссэ. Абы и къалэн нэхъыщхьэр ящэм и маркэр къэзыгъэлъагъуэ дэфтэрыр тегъэуауэ щытыным епха лэжьыгъэр гъэзэщІа хъунращ. Иджыпсту лэжьакІуэ гупыр сату Іуэхум хэтхэм йопсалъэ, зэрыщытын хуейр гурагъајуэ.

Налшык къалэ сату Іуэхур зэрыщекІуэкІым теухуауэ къэпсэлъащ къалэ администрацэм и унафэщІым и япэ къуэдзэ Тонконог Анатолий.

Республикэм и къалащхьэм иджыпсту сату, цІыхухэм Іуэхутхьэбзэ яхуэзыщІэ Іуэхущапізу - 2285-рэ, бэзэриті, сату Іуэхущіапіиті, сату-нэгу зегъэужьыпІэ центрищ, сату сеть ин зыбжанэ щолажьэ.

2021 гъэм метр зэбгъузэнатіэ 29750-рэ хъу Іуэхущіапіэ Налшык 29-рэ щылэжьэну зэрыхуитымкІэ тхылъхэр иратащ.

Федеральнэ налог ІэнатІэм 2022 гъэм и мазаем къызэригъэлъэгъуамкІэ, сату Іуэхум ирилажьэу хьэрычэтыщІэ Іуэху цІыкіурэ ику иту 2386-рэ щыіэщ.

Тонконог къызэрыхигъэщамкіэ, ціыхухэр зыхуеину псори щагъуэт сату ІуэхущІапіэхэм къалэр щыщіэркъым. 2021 гъэм сату щІапіэхэм сом мелард 15,5-рэ я ащ, мы гъэм и япэ илъэс ныкъуэм а ахъшэр сом меларди 7,7-рэ хъуащ.

Къалэ администрацэм гулъытэ хэха хуещІ жармыкІэм зегъэужьыным, Абхъазым и утым зыгъэпсэхугъуэ махуэхэм щекіуэкі жармыкіэм ціыху 500 - 600 къокіуаліэ. 2022 гъэм жармыкІэ 71-рэ къызэрагъэпэщащ, белорус хьэпшып щащэ зы жармыкіэ ящІащ.

Къэпсалъэр къытеувы ащ сату мащіэ щекіуэкі щіыпіэ цыкіуу 2022 гъэм 91-рэ зэрылэжьам, абыхэм ящыщу 67-р піальэ хэхахэм зэхэтауэ аращ. Тхьэмахуэ къэс хьэпшып-

хэмрэ ерыскъыхэкІхэмрэ я уа- хьэпшыпхэмрэ ерыскъыхэмсэр къапщытэри, КъБР-м Промышленностымкіэ, энергетикэмрэ сатумкІэ и министерствэм ирагъэхь. Уасэр къемызэгъыу хагъэхъуауэ къышІэкІмэ. занщІзу республикэм и УФАС-м ирагъэхь.

КъБР-м и Парламентым и УнафэщІым и къуэдзэ Къардэн Мурат щІэупщІащ щІыналъэхэм зэращіыліа зэгуры-Іуэныгъэр зэрылажьэм, абы хьэрычэтыщІэхэм я фейдэуэ

> Ахубековым зэрыжи амк 1э, щІыналъэ зэмылІэужьыгъуэхэр зэрызэдэлэжьэну зэрызэгурыІуа лъэныкъуэхэм сатури хэтщ. нэхъапэм ахэр апхуэдэу жыджэру зэдэлажьэу щыта- новацэ къым, ауэ иджы щыІэ щытыкіэм теухуауэ нэхъ зэпыщіа нымкіэ и комитетым и унамэхъу, зэгурыІуэныгъэщІэхэм йолэжь. Абы и лъэныкъуэкІэ щІыпІэ хьэрычэтыщІэхэр нэхъ жыджэру щІыналъэ зэхуаку

Іуэхүм къыхыхьэн зэрыхуейр

жиlащ къэпсалъэм.

КъБР-м и Парламентым ЛэжьыгъэмкІэ, социальнэ политикэмрэ узыншагъэр хъумэн ІэнатІэмкІэ и комитетым и унафэщІым и къуэдзэ, КъБР-м и Парламентым ЛДПР-м и фракцэу щыІэм и Іэтащхьэ Безгодькэ Владимир къыхилъхьащ сату Іуэхум хэтхэм абы пыщІа хабзэхэр тіэкіу нэхъ хуагъэтіэсхъэну. Ди республикэм къыщыщіагъэкІхэр щащэ сату ІуэхущІапІэ нэхъыбэ къызэІурагъэхыу, лэжьыгъэ ІэнатІэхэм я бжыгъэм хагъэхъуэну игъуэу къызэрилъытэр жиlащ абы.

Министрым зэрыжи амк іэ, пандемием и лъэхъэнэм зи гугъу ящІ ІэнатІэм хэщІыныгъэ имыІэу къезыгъэлар адрей хэгъэгухэм я Іуэху бгъэдыхьэкІэ къызэрагъэсэбэпа-

КъБР-м и Парламентым унафэщі Пащты Борис ціыхухэр нэхъыбэрэ зыхуей хъу

рэ ирикъуу дијэрэ-димыјэрэ нэхъ шІэх-шІэхыурэ къэпшы тэн зэрыхуейр жиlащ.

Парламентархэр лъыхьащ Іуэхугъуэ куэдым, сату ІуэхущІапІэхэр зэры лажьэм, жармыкІэхэр къы зэрызэрагъэпэщым, хьэпшыпыр е ерыскъыр зыщІымрэ шэхуакІуэхэмрэ яку дэт сатуущІэхэм я лэжьыгъэм, республикэм и шІыналъэ зэмы лІ́эужьыгъуэхэ́м къыщызэГухыным, сату ТэнатІэр бжыгъэр зи лъабжьэ Іуэху зехьэкІэм хуэгъэкІуэным, нэ гъуэщІхэми.

КъбР-м и Парламентым Экономикэ политикэмкіэ, иі зыужьыныгъэмкІэ, хьэрычэт Іуэхум зегъэубгъу фэщІ Іэпщэ Заур къыхигъэбелджылыкіащ зи гугъу ящіа псори зэманым къигъэув къалэну зэрыщытыр, уасэхэр зэрыхэхъуэр къыхигъэщри, ар зи нэІэ щІэтын хуей къулыкъущІапІэхэр егугъун зэрыхуейр дыщІигъуащ.

Депутхэр я гупсысэхэмкІэ зэхъуэжа нэужь, Туэхур зи нэТэ щІэт къулыкъущІапІэхэм хуагъэхьыну чэнджэщхэр зэхалъ-

Президиумым хэтхэр хэплъащ «КъБР-м ЦІыхухэм я хуитыныгъэхэр хъумэнымкІэ /полномоченнэу щыІэм и Íуэхум теухуауэ́» КъБР-м и законым зэхъуэкІыныгъэхэр хэлъхьэным теухуауэ» хабзэм и проектым, нэгъуэщ федеральнэ законхэм я проектхэм, хабзэубзыху жэрдэмхэмрэ Урысей Федерацэм и нэгъуэщІ щІыналъэхэм къикІа зэрызыхуагъазэхэмрэ.

Апхуэдэуи депутатхэм къызэдащтащ КъБР-м и Парламентым и ЩІыхь тхылъыр Іэ-КПРФ-м и фракцэу щыІэм и натІэ зэмылІэужьыгъуэхэм къыщыхэжаныкіа ціыхухэм етыныр.

Зызыгъэпсэхухэм я тыншыгъуэм тращІыхь

«Кавказ.РФ»-м и пресс-ІэнатІэм хъыбар къызэритамкіэ, илъэс псом лажьэ «Іуащхьэмахуэ» курортым и кіапсэ гъуэгухэм я зекіуапщіэр дяпэкіэ банк картэхэмкіэ пты хъунущ, «Мир» лъэпкъ зэрыщахуэ системэри хэту. Абы шхьэкіэ турникетым картэр бгъэдэпхьэмэ зэфіэкіащ - Іуэхутхьэбзэм и уасэр хигъэкіынурэ, кабинэм уитІысхьэну хуит ухъуащ.

«ДИ ХЬЭЩІЭХЭМ я тыншыгъуэр къызэдгъэпэщын папщІэ, «Кавказ.РФ»-м хыхьэ курортхэм бжыгъэр зи лъабжьэ Іэмалхэр къыщагъэсэбэпыфын хүэдэү Іуэхүр зэтыдоухуэ. Куэд щакъым Іуащхьэмахуэ лъапэ къакіуэхэм QRкодхэмкі э Іуэхутхьэбзэ яхуэтщі э зэрыхъурэ, иджы банк картэри хэдгъэхьащ - зыплъыхьакІуэ узэрыкІуэну билетхэр къэпщэхүн папщіэ чэзум ухэтын хуеижкъым дяпэкіэ. А Іэмалыр ди адрей курортхэми къышыхэтлъхьэну ди мурадш - «Архъызым», «Ведучи», Осетие Ищхъэрэ - Аланием щаухуэ «Мамисон»-м», - къыхигъэщащ «Кавказ.РФ»-м и генеральнэ унафэщІ ТІымыжь Хьэсэн.

Банк картэм хебгъэгъэкІ хъунущ «Азау - Гарабаши» зыплъыхьакіуэ билетым хуэзэ сом 1400-р икіи а гъуэгуанэм ищхьэ дыдэм, метр 3847-рэ хъум, удэк уеифынущ. Зы банк картэмкіэ къэпщэху хъунущ узыхуейм хуэдиз билет. Унагъуэм щыщхэм е ныбжьэгъухэм я гъусэу зыбгъэпсэху хъунущ зы картэмкіэ, псоми я билет уасэри а зы картэмкіэ епту. Сабийм е льготэ зи э ц ыхум билет къыхуэпщэхунумэ, курортым и кассэм зыхуэбгъэзапхъэш.

. «Кавказ.РФ»-мрэ «Мир» зэрыщахуэ системэмрэ зэдэлэжьэну щызэгуры уауэ щытащ мы гъэм и мэкъуауэгъуэм Санкт-Петербург щекІуэкІа дунейпсо экономикэ зэхыхьэм. Абы щыгъуэм Іэ традзат илъэс хъурейм лажьэ «Іуащхьэмахуэ» курортым «Мир» картэр къыщагъэсэбэпыным теухуа

зэгуры уэныгъэм. «Кавказ.РФ»-р Кавказ Ищхъэрэ федеральнэ щІыналъэм зегъэужьынымкІэ къэрал институтщ. Компанием бгы курортхэр еухуэ икіи зрегъзужь, зэгъэіэзапіэхэр ирегъэфіакіуэ, къэралым и дэіэпыкъуныгъэр къигъэсэбэпурэ, туризм ІэнатІэм зыщІегъакъуэ, щІыпІэ бизнесым зыкъи-Іэтынымкіэ, щіыналъэм зыхузэфіэкіхэм я мылъку къыхалъхьэнымкІэ сэбэп хуохъу. Компанием и проект нэхъ ціэрыіуэхэм ящыщщ Кавказ Ищхъэрэ турист кластерым къызэщІиубыдэ «Архъыз», «Іуащхьэмахуэ», «Ведучи» бгы

«Мир» системэм хэтщ банк 260-м щІигъу, банки 160-м щІигъум «Мир» картэхэр къыдагъэкІ. НобэкІэ къэралым къыщагъэсэбэп апхуэдэ картэ мелуани 129-м щ игъу

КІуэкІуэ Казбек цІыхухэм яІущІащ

КъБР-м и Іэтащхьэ Кіуэкіуэ Казбек тхьэмахуэ къэс яхуо-зэ зи щхьэ Іуэхукіэ къыхуэкіуэ ціыхухэм. Щэбэтым абы иригъэкІуэкІащ апхуэдэ зи чэзу зэІущІэр. Ар хэплъащ бын унагъуэшхуэхэм, Іэнатіэ гугъу Іуувахэм, сабий сымаджэ зиІэхэм я лъэІухэм.

ЗЭІУЩІЭ нэужьым Іэтащхьэм унафэ ищіащ лъэіукіэ зыкъыхуэзыгъэзахэм я гукъеуэр зэфіэхыныр зи къалъэн Іуэхущапіэхэм ялъэкі къамыгъанэу ціыхухэм зыщіагъэкъуэну. КъБР-м и Іэтащхьэм и нэІэ тетынущ пщэрылъ ящищІар зэрагъэзащіэм.

Шхын зэгъым и мыхьэнэр

Налшык дэт «Лэгъупыкъу» санаторэм Херсон областым къикlауэ зыщызыгъэпсэху сабийхэм яхуэзащ КъБР-м Узыншагъэр хъумэнымкіэ и министерствэм и Диагностикэ центрым и дохутырхэр.

ЦЕНТРЫМ жылагъуэ узыншагъэмкіэ и къудамэм и унафэщі Лобжанидзе Анзоррэ а ІэнатІэм и ІэщІагъэлІ ПащІэ Артуррэ сабийхэм и гугъу хуащащ къзуат зыщіэлъ ерыскъы тэмэмыр узыншагъэ быдэм и лъабжьэ нэхъыщхьэу зэрыщытым. Ахэр тепсэлъыхьащ фагъ, щхьэпагъ зимы!э шхыныгъуэхэм узыфэ зэхуэмыдэхэр къызэрыхэкІым, цыхум и узыншагъэм и дежкю сэбэпынагъышхуэ зыпылъ витаминхэр зыхуэдэм икІи ахэр зыхэлъ ерыскъыхэм щагъэгъуэзащ. Дохутырхэм сабийхэм я упщ эхэм жэуап иратащ, шхын узыншэм, зэгъым теухуа хэзыгъэгъуазэ хъыбархэр зытет тхылъымпІэ напэхэр хуагуэшащ.

- Іэпкълъэпкъыр псынщІэу, узын-

шагъэр быдэу щытыныр куэдкІэ

Узыншагъэ

елъытащ тшхым. Абы къыхэкІыу щысабийм щегъэжьауэ цІыхур абы зэрыхъукІэ къэуат зыщІэлъ ерыскъы есэным, - жаlащ дохутырхэм узыншэр ди шхыныгъуэ нэхъыщхьэу щытын хуейщ. Мыхьэнэшхуэ иІэщ

ШХЬЭШЭМЫШІ Изэ.

Ди къуэш республикэхэм

Унагъуэхэм ядо эпыкъу

АДЫГЕЙ. УФ-м и Правительствэм щіыналъэхэм ятригуэшащ илъэси 3-м щегъэжьауэ илъэси 7-м нэс зи ныбжьхэм, сабий ещанэм е къыкіэлъыкіуэм илъэсищ хъуху ират ахъшэм текІуэлэну мылъкур. Абы папшІэ Адыгейм иджыри къыіэрыхьэнущ сом мелуан 64-рэ.

ЗИ ГУГЪУ тщІы ныбжьым ит сабийхэм мазэ къэс Адыгейм щрат сом мелуани 6. Псори зэхэту къапщтэмэ, илъэсым кърибыдэу сом мелуан 357-рэ федеральнэ дэlэпыкъуныгъэу ягъуэт сабий зэрыс унагъўэхэм.

Республикэм и Іэтащхьэ Къумпіыл Мурат жиіащ абы теухуа унафэр УФ-м и Президент Путин Владимир къызэрыбгъэдэкlыр, «Демографие» лъэпкъ проектым къыпэкlуа lуэхуфlу зэрыщытыр. «Дэ сытым дежи гулъытэшхуэ худощ1 сабий зэрыс унагъуэхэмрэ бынуна-

гъуэшхуэхэмрэ я псэукіэр егъэфіэкІуэным, къэрал дэІэпыкъуныгъэ етыным. Псоми и чэзум яІэрыхьэнущ социальнэ ахъшэхэр», - жиlащ КъумпІылым.

Рианнэ текІуащ

КЪЭРЭШЕЙ-ШЭРДЖЭС. Урысей Федерацэм ЕгъэджэныгъэмкІэ и министерствэм 2022 гъэм иригъэкІуэкІа урысейпсо зэпеуэр иухащ. Абы школак Іуэхэр сочинеіэ тхынкІэ щызэхьэзэхуащ.

ФЕДЕРАЛЬНЭ къэпщытакІуэхэр лэжьыгъэхэм хэплъа нэужь, нэхъыфІу зытха цІыхуи 100 къыхахащ. Абыхэм яхэхуащ Къэрэшей-Шэрджэсым щыщ Хьэбэз къуажэм дэт курыт школым и 5-нэ классым щІэс ъуэзджэщ Рианнэ.

итхащ цІыкІум и хъыбар къызэрымыкІуэ» сочиненэр. Абы и егъэджакІуэр Сидакъ Луизэ Мухьэмэд и пхъурщ.

Зэпеуэм щытекІуахэр щэкІуэгъуэм и 2 - 3 махуэхэм Москва щагъэлъэпІэну ирагъэблэгъащ.

НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ.

adyghe@mail.ru Адыгэ Псалъэ adyghepsale.ru apkbr.ru smikbr.ru 💌 Адыгэ Псалъэ

институтым, Осетие Ищ-

хъэрэ - Аланием Егъэджэ-

ныгъэмрэ щіэныгъэмкіэ и

Ищхъэрэ къэрал педаго-

ЗЭХЫХЬЭМ хэтащ зи ныб-

жьыр илъэс 35-м щІимыгъу

егъэджакіуэ щіалэхэу 250-м

нэблагъэ. Къэрэшей-Шэр-

джэсым, Ставрополь крайм,

Къэбэрдей-Балъкъэрым,

Осетие Ищхъэрэ - Аланием,

Ингушым, Шэшэным, Да-

гъыстэным щыщ егъэджа-

кІуэ жыджэрхэр хэтащ зэ-

хыхьэм къриубыдэу екІуэкІа

псоми: ахэр зэпсэлъащ, зэ-

чэнджэщащ, мастер-клас-

схэм щіэсащ. Бзэ 16-кіэ Кав-

каз Ищхъэрэм щезыгъа-

джэхэм зэжраГэни зэрызэ-

анэдэлъхубзэкІэ езыгъаджэ

цІыху 26-рэ хэтащ мы Іуэ-

рым щыщ гупым и уна-

Егъэджэныгъэмрэ щІэны-

гъэмкІэ и министерствэм

Лъэпкъыбзэхэр джынымкІэ

и къудамэм и унафэщІ **Мыз**

- Хуабжьу ди гуапэу ды-

хэтащ махуитІкІэ Владикав-

каз щекіуэкіа зэіущіэм. Гъэ-

гъуащ, ди егъэджакІуэхэм я

лэжьыгъэм къыщагъэсэбэ-

пын ІэмалыщІэхэри къыща-

щащ. Бзэр хъума зэры-

хъунум, абы адэкІэ зэры-

зедгъэужьынум, ар зэред-

анэдэлъхубзэмкІэ егъэджа-

кіуэхэм я пщіэр къэіэтын

зэрыхуейм теухуауэ куэд

къэпсэлъащ. Ди гупым щы-

гъэджыпхъэ

Къэбэрдей-Балъкъэ-

щытащ КъБР-м

куэд щытлъэ-

KIэ зимыІэ

ухуэныгъэхэр

Къалэм и щіыпіэ щхьэхуэхэм ущ-

рохьэліэ тыкуэн е шхапіэ мыинхэм

тещІыхьауэ кърагъажьэу, илъэс куэд-

кіэ кіэлъыплъыншэу къагъэнэжауэ

щыт ухуэныгъэхэм. Зэрыгуры уэгъуэ-

щи, ахэр псори уней мылъкущ, ауэ

объектыр зытет шІыр къалэ кіуэціым

щыхиубыдэкіэ, піалъэ кіыхькіэ зэра-

гъэтІылъэкІ ухуэныгъэхэм къалэ-

дэсхэм гугъуехь щхьэхуэхэр къахудэ-

мылъкур къашемэшІэкІи къэхъунш.

ауэ сыт хуэдэ лъэпошхьэпохэм ар Іумы-

щами, гулъытэншэу къигъанэ ухуэны-

гъэм и Іэгъуэблагъэр къабзэлъабзэу

Къапщтэмэ, Головком и цІэр зезыхьэ

уэрамым тетш апхуэдэ зы ухуэныгъэ.

Ар зейм, дауи, зэгуэр къригъэжьауэ

щытар сату щіыпізу къыщізкіынущ, ухуэныгъэм и теплъэм къызэригъэ-

лъагъуэмкіэ. Блоккіэ дэщіея унэм и

хъуреягъыр гъэ къэс пабжьэу зэщіокіэ,

хуейр щюкі, хуейр щюхьэ, пхъэнкій

гъэтіылъыпіэ щыхъуи щыіэу. Лъэс зе-

кіуапіэр дэкіуэу гъуэгубгъум лъагэу щы-

зэтракіута мывэкіэщхъ зэтежыхыжам

Іэпэдэупіэ имыіэу машинэр щызежэ

и щхьэм удэкІуейуэ къебгъэзыхыжын е мыхъуу.

зехьэн зэрыхуейр къагурыІуапхъэщ.

мыкіуэу щыткъым.

Іэмалхэм.

дэгуэшэни я куэдт.

фэщІу

Ди республикэм

министерствэм,

гикэ институтым.

Дауэ хъума хъуну щІыуэпсыр?!

КъБР-м и Парламентым Мэкъумэш Іуэхухэмкіэ, щіыуэпсыр къэгъэсэбэпынымкіэ, экологиемрэ дыкъэзыухъуреих дунейр хъумэнымкіэ, Егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэ Іуэхухэмкіэ и комитетхэм я жэрдэмкіэ. иджыблагъэ екіуэкіа «стіол хъурейм» щытепсэлъыхьащ «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щІыуэпсыр хъумэнымрэ къабзэу зехьэнымрэ ціыхухэр хуэунэтіыным теухуауэ» КъБР-м и Законыр зэрагъэзащ эм.

ЗЭІУЩІЭР къызэlуихащ икІи иригъэкlуэкlащ КъБР-м и Парламентым и УнафэщІым и къуэдзэ Жанатаев Сэлим. Абы къыхигъэщащ къаІэта Іуэхум и мыхьэнэр зэрыиныр икІи абы и лъэныкъуэкіэ зэлэжьыпхъэ зэраіэр.

«ШІыуэпсыр хъумэнымрэ ар къабзэу зехьэнымрэ ціыхур къыхуеджэныр зи пщэ дэлъхэрщ нобэ ди зэгущгэм хэтхэр. Абы къыхэкгыу дызытепсэлъыхьын диіэщ. Мы Іуэхур ипэкіэ дгъэкіуэтэн шхьэкіэ, зэіушіэм шыдгъэбелджылын хуейш зэлэжьыпхъэхэр, ди гугъуехьхэр республикэ унафэщіхэм, щіыпіэ унафэр зезыхьэхэм я деж нэтхьэсын хуэдэу», - жиlащ Жанатаевым.

КъБР-м и Парламентым ЕгъэджэныгъэмкІэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэ Іуэхухэмкіэ и комитетым и унафэшІ **Емуз Нинэ** жиІаш «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щІыуэпсыр хъумэнымрэ къабзэу зехьэнымрэ цІыхухэр хуэунэтІыным теухуауэ» КъБР-м и Законым хуэдэ къэзыщта щІыабы и лъэныкъуэкІэ ипэ иту къэплъытэ зэрыхъу-

Законыр илъэсипщІ мэхъу къызэрытщтэрэ. Шэч хэмылъу, ар зэрагъэзащІэр мызэ-мытІэу къэтпщытащ. Нобэ дыхуейт гугъуехьхэр къызэднэкіын папщіэ зэфіэдгъэкіар, дызыхунэсахэр къызэщІэткъуэжыну, - къыхигъэщащ Емузым. -Къалэн пыухыкІахэр къыщыгъэлъэгъуащ зи гугъу тщІы хабзэм: ар щІыуэпсыр хъумэнымрэ цІыхухэм я къарур дунейм и къабзагъэм хуэунэтІынымрэщ, апхуэдэуи экологием епха ІэшІагъэлІхэр дгъэхьэзырынырщ. Мыпхуэдэ Іуэхухэр сэлъам. зи пшэрылъхэм законыр зэрагъэзащІэм, республикэм экологиемкіэ щыіэ школхэр, олимпиадэхэр зыхуэдизым дедэІуэну ди гуапэт.

КъБР-м и Парламентым Мэкъумэш Іуэхухэмкіэ, щіыуэпсыр хъумэнымкіэ, экологиемрэ дыкъззыухъуреихь дунейр хъумэнымкІэ и комитетым и унафэщІ **Щхьэгъэпсо Сэфарбий** жиІащ къаІэта Іуэхум куууэ елэжь егъэджакіуэхэр, курыт еджапіэхэмрэ нэхъыщхьэхэмрэ я ліыкіуэхэр зэрызэхуашэсар. Абы къыхигъэщащ шТыуэпсым зэран къыхуэзыхь Іуэхугъуэхэр къызэнэкІыныр, къапщтэмэ, Кавказ Ищхъэрэм и щІыналъэхэм зэрахузэфіэкіар, икіи щытыкіэр шынагъуэ дыдэу зэрыщымытыжыр. «Ауэ зыщыдгъэгъупщэ хъунукъым щіыналъэм и экономикэр ефіэкіуэныр псом япэу зэлъытахэм экологиер зэрашышыр. Псоми дош!эж. 1980 гъэхэм и к!эхэм. 1990 гъэхэм и пэхэм Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым экологиемкіэ щіэныгъэ щрат къудамэ зэријар, иджыпсту мыбы и лъэныкъуэкіэ іэшіагъэ зэрыратыр гурыІуэгъуэкъым. Абы щыгъуэми экологиер хъумэным теухуауэ хабзэ пыухык ахэр диіэщ щіыналъэ, федеральнэ мыхьэнэхэр яіэу. Аращи, ди «стІол хъурейм» хэтхэр нобэ щІызэхуэтшэсар, «эколог» ІэщІагъэм щІэупщІэ имыІэжу зэрыхъуам и хэкІыпІэхэм дегупсысын хуейщи аращ», - жиІащ Щхьэгъэпсом.

КъБР-м щІыуэпс хъугъуэфІыгъуэхэмрэ эколорий тепсэлъыхьащ я ІуэхущІапІэм иригъэкІуэкІ лэжьыгъэм. Абы къыхигъэщащ курыт еджапіэхэм я мызакъуэу, школ кІуэгъуэ ныбжьым нэмысахэм я Іуэхущіапіэхэм щылажьэхэми зэрагъэзашІэр экологием хухэха программэ шхьэхуэхэр.

- КъБР-м ЩІыуэпс хъугъуэфІыгъуэхэмрэ экогъэпэщ щІыуэпсыр хъумэнымрэ цІыхухэм я къарур дунейм и къабзагъэм хуэунэтІынымрэ теухуа Іуэхухэр. Псалъэм папщІэ, «Диалог на равных» федеральнэ проектым хыхьэу, ди ІуэхущІапІэм и лыкіуэхэр еджакіуэхэм яіуощіэ. Урысейм и Тхылъ плъыжьым ихуа псэущхьэхэм теухуауэ Сабийхэмрэ щІалэгъуалэмрэ я уардэунэм (Налшык къалэ) дерсхэр къыщызыдогъэпэщ, нэгъуэщ Іуэхухэри идогъэкІуэкІ, - жиІаш къэпсэлъам. -Шэч хэмылъу, а лэжьыгъэхэр псори зыхуэгъэзар жылагъуэм гу лъедгъэтэнырщ дыкъэзыухъуреихь дунейр хъумэн зэрыхуейм. Къыхэзгъэщынщи, едгъэкіуэкі іуэхухэм илъэс къэс ціыху мини 10 бжыгъэхэр къызэщІыдогъэубыдэ. Къищынэмышауэ, волонтёрхэр гъэхьэзырынми гулъытэ хъуми. хьэнэр, дунейр къабзэ зэрытщІым къыдэкІуэу, дыкъэзыухъуреихь дунейр хъума зэрыхъуным бий. цІыхухэр къызэрыхуедджэрщ. «Вода России»

(«Берег добрых дел») урысейпсо Іуэхум хыхьэу, 2014 гъэ лъандэрэ дыхэтщ ди псы Іуфэхэр гъэкъэбзэн лэжьыгъэм. Илъэсий хъуауэ екіуэкі а Іуэхур ціыху нэхъыбэ дыдэ къызэщіэзыубыдахэм ящыщщ икІи абы хэтыну гупыж зыщІхэм къахэхъуэ зэпытш. Ди министерствэм и лэжьакІуэхэм жылагъуэ ІуэхущІапІэхэмрэ зыгъэпсэхуакІуэхэмрэ я гъусэу. Тызыл. Гундэлэн псыежэххэмрэ Старцев псыкъелъэмрэ я шІыпІэхэр гъэкъэбзэным хуэунэтІа щІыхьэхум хэтащ («Марафон Зелёных дел» урысейпсо экологие лэжьыгъэм хыхьэу). Апхуэдэ лэжьыгъэхэр къыщызыдогъэпэщ Гуэл Шхъуантіэхэми Шэджэм псыкъелъэхэми. Къыхэгъэщыпхъэщ, волонтёрхэм я мызакъуэу, республикэм шыпсэүхэри жыджэру къызэрыхыхьэр министерствэм илъэс къэс иригъэкІуэкІ «Жыг хэсэным и урысейпсо махуэ», «Псэу, мэ́з!», «Щыфхъумэ мэзхэр мафІэсым» Іуэхухэм. Апхуэдэүи мыхьэнэшхүэ зиГэ лэжьыгъэу къызолъытэ. Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым и жэрдэмкіэ, гъэ къэс шіыналъэхэм я эколог волонтёрхэм я зэхуэс зэрекіуэкіыр. Псалъэм папщІэ, мы зэманым экоотрядым хэтхэм я бжыгъэр шыху 300-м шигъуаш. Ли пэжьыгъэхэм къыпэкіуэн хуейуэ дызыпэплъэр ціыхум щіыуэпсым, мэзхэм, псыежэххэм хуэсакъыу зригъэсэн зэрыхуейрщ.

КъБР-м егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ и министрым и къуэдзэ Мокаев Ачемиз жиlаш цІыхухэр дунейм и къабзагъэм къыхуеджэным налъэхэр зэрымыкуэдыр, икІи ди республикэр сабий гъэсапІэхэм къызэрыщыщІадзэр, адэкІэ курыт школым деж дерс щхьэхуэхэм хэухуэнауэ а

Іуэхухэм зэрыхуагъасэр. Дерсым щымыщ сыхьэт бжыгъэхэр траухуэ щІыуэпсыр хъумэным, узыншагъэм и махуэхэм, нэгъуэщІхэми. 2021 - 2022 гъэ еджэгъуэр къапщтэмэ, Урысейм и школакіуэхэм я зэщіэхъееныгъэм хэтхэмрэ волонтёрхэмрэ я жэрдэмкІэ ирагъэкІуэкІа Іуэхухэм шІалэгъуалэ мин 68-м щІигъу къызэщІиубыдащ. Апхуэдэуи школхэм экологием хуэунэт ауэ щолажьэ сабий жылагъуэ зэгүхьэныгъэхэмрэ гүпжьейхэмрэ, - жиlаш къэп

Ар тепсэлъыхьащ КъБР-м Егъэджэныгъэмрэ шІэныгъэмкІэ и министерствэм и Эколого-биологие центрым и лэжьыгъэмрэ мыхьэнэмрэ. школакіуэхэр зыхэт олимпиадэхэм шаіэ ехъуліэныгъэхэм, нэгъуэщІхэми.

Зэlущіэм къыщыпсэльащ 1971 гъэ лъандэрэ Шэджэм районым щылажьэ «Натуралист ныбжьышІэхэм я район станц» ІуэхушІапІэм и унафэщі Соблыр Алексей, Егъэджакіуэхэм я Іэзагъэм щыхагъахъуэ центрым и унафэщІым и къуэдзэ **Кравцовэ Фатимэ**, КъБКъУ-м Химиемрэ биологиемкіэ и институтым и унафэщі Бажэ Риммэ. КъБКъАУ-м и сату-технологие факульте тым и деканым щІэныгъэ-къэхутэныгъэ лэжьы гъэхэмкІэ и къуэдзэ Тамахинэ Аидэ.

КъБР-м и Парламентым и ШІалэгъуалэ палатэм хэт. «Зелёные» Урысей экологие партым и ліыкіуэ Мэкъуауэ Ислъам тепсэлъыхьащ экологие кІэлъыплъакІуэхэр зэрыщыІэм, абыхэм ящіэм и мыхьэнэм. Щіалэм зэрыжиіамкіэ, а гупым 2018 гъэм цІыху 12 хэту щытащ, иджы 5, езыри яхэту, хъужу аращ. Апхуэдэ жылагъуэ лэжьакІуэ ауэ ухъуфынукъым, ахэр я къалэнхэм пэлъэщу лэжьэн папщІэ, илъэс къэс экзаменхэр

ЗэlущІэм щагъэлъэгъуащ «Зеркало» киностудием и художественнэ унафэщІ, Адыгэ Республикэм щыщ Нэгъуей Светланэ триха фильмым гиемкіэ и министрым и къуэдзэ Гриневич Вале- щыщ Іыхьэ. Лэжьыгъэр зытеухуар 2021 гъэм дунейм ехыжа жылагъуэ лэжьакіуэ ціэрыіуэ, зи къарурэ зэманрэ Къэбэрдей-Балъкъэрым и щІыvэпсыр хъумэным тезыгъэкlуэда ЦІыпІынэ Зу берщ. Абы теухуауэ Жанатаев Сэлим къышыпсалъэм къыхигъэщащ фильмыр Іэмал имыІэч курыт школхэм щыгъэлъэгъуэн зэрыхуейр, абы логиемкIэ и министерствэм жыджэру къызэре- щыгъуэми балигъхэми щапхъэ яхуэхъун лэжьыгъэу ар къызэрилъытэр.

ЗэІушІэм шыжаІахэр къышызэшІакъуэжым Емуз Нинэ къыхигъэщащ ирагъэкІуэкІ Іуэхухэм я бжыгъэр нэхъыбэ зэращІыным пымылъу, купщафіэ зэрыхъунум Іэмал имыіэу иужь итын зэрыхуейр.

- Щіыуэпсыр псэ зыхэт ліэужьыгъуэщ. Ціыхум хуэдэ дыдэу абы и узыншагъэми укІэлъыплъын хуейщ. Унэр къэплъмэ, ар хуабэмэ, щІэсхэри узыншэнущ. АтІэ абы щхьэкІэ сыт тщІэн хуейр?! Ди щІэныгъэм делэжьыпхъэщ: ипэкІэ зэрыщытам хуэдэу, еджапІэ нэхъыщхьэхэм экологиемкіэ, дыкъэзыухъуреихь дунейр хъумэнымкіэ курсхэр къыщызэгъэпэщыжын хуейщ, инженер егъэджакіуэ Іэщіагъэм хуеджэрами, худощі. Ахэр хэту едгъэкіуэкі щіыхьэхухэм я мы- гупыж зыщі дэтхэнэри апхуэдэхэм кіуэфын хуэдэу, - дыщІигъуащ жаІам Щхьэгъэпсо Сэфар-

БАГЪЭТЫР Луизэ.

Жэпуэгъуэм и 20 - 21 ма-АнэдэлъхубзэмкІэ хуэхэм Осетие-Ищхъэрэ Аланием щекіуэкіащ анэдэлъхубзэмрэ рэмкіэ егъэджакіуэхэм я егъэджакІуэхэр зэхохьэ зэхыхьэ ин. Ар къызэрагъэпэщащ Урысей Федерацэм ЕгъэджэныгъэмкІэ и министерствэм, Урысейм ис лъэпкъхэм я анэдэлъфедеральнэ хубзэмкІэ

кіэмрэ Іуэху еплъыкіэмрэ къэкіуэну дахэ зэраіэр уи телэжьари. Сэ сызэрепщагъэлъэгъуащ зэхыхьэм, сэри пленарнэ зэхуэсым сыкъыщыпсэлъащ.

ЗэlущІэр зыхуей хуэзэу къызэрагъэпэщат. Абы и къалэн нэхъышхьэу щытар къайхъулІащ къызэгъэпэщакІуэхэм, кърагъэблэгъа дэтхэнэ зыми къыхуэсэбэпын куэд къыщищІащ. Ауэ сэ иджыри зым гу лъыстащ. Абы егъэджакІуэхэм я закъуэкъым зэпэгъунэгъу ищІар, атІэ ди лъахэм, Кавказым ис лъэпкъхэр нэхъри зэкъуэгъэувэнымкіэ, я зэдэлэжьэныгъэр, зэныбжьэгъугъэр гъэбыдэнымкІэ мыхьэнэ иІауэ жысІэфынущ.

Бзэр щымыІэмэ, лъэпкъри щыІэкъым, ар шэч къызытумыхьэжынщ. Абы ипкъ иткіэ, дяпэкіэ нэхъ ерыщу а Іуэхум зэрытелэжьэнур, зэрегугъунур, анэдэлъхубзэмщу цІыхуиблым я лэжьэ- рэ лъэпкъ щэнхабзэмрэ

нэхъ икІэжщ.

хьэфын хуэдэу

фІэщ ищІыфу екІуэкІащ япэ зэхыхьэр, - жеІэ Мыз За-

Урысей Федерацэм ис лъэпкъхэм я анэдэлъхубзэмкІэ федеральнэ институтым и унафэщІым и къалэнхэр піалъэкіэ зыгъэзащіэ, филологие щіэныгъэхэм я доктор, профессор Маршевэ Ларисэ къыхигъэщащ анэдэлъхубзэр езыгъэджхэм я япэ зэlущlэр Владикавказ зэрыщекІуэкІым мыхьэнэ хэха зэриІэр. «Осетие Ищхъэрэращ Урысейм щыяпэу полилингвальнэ егъэджэныгъэм техьар. НэгъуэщІу жыпІэмэ, урысыбзэри, анэдэлъхубзэри, хамэ къэралыбзэри зэгъусэу егъэджыным япэу пэрыхьащ. Мыбы ис лъэпкъхэ-

ращ а Іуэху бгъэдыхьэкІэр

щапхъэу зыгъэлъэгъуари,

нэгъуэщІхэм къыдащтэным

бжэ-щхьэгъубжэхэр

гъуэгум утехьэу къыпэпкІухьын - нэ-

гъуэщі Іэмал щыіэкъым, абы ублэкіы-

ну ухуежьэмэ. Уэлбанэу урихьэлІэныр

Идарым и уэрамым къыхуэкІуэ уэ-

рам щэху цІыкІухэм ящыщ зыми щыбо-

лъагъу: къатитІу зэтет унэр дэбгъуэн

щымы у дахэщ ики зыри щ эмы-

гъущІ хъархэмкІэ къэукІыхьыжащ. Мы-

ри сату щіыпізу е офис папщізу къра-

гъажьэу и кІэм намыгъэсу къэнахэм

ящыщщ. Унэм и хъуреягъыр губгъуэ

жыхапхъэ гуэрэнышхуэщ, гъэ псом и

кіыхьагъкіэ із зэремыіусар нэрылъа-

гъуу, лъэдий къэс щхьэкІэ тющіы-

рыпщі япытщ. Апхуэдэу гъэ щіэкімэ,

гъатхэм ар зыхуэкІуэнур гурыІуэгъуэщ.

Ауэ щыхъукІэ зы лъэныкъуэм кІэ курыт

Апхуэдэ Іуэху зехьэкіэм уигу къегъэ-

кІыж адыгэ тхакІуэ гъуэзэджэ Елмэс

Ізулдин и тхыгъэхэм ящыщ зым къыхи-

гъэща зы псалъэ Іущ. «Зумыхьэфын

щіым нэхърэ нэхъ узыщіэхъуэпс мы-

ЦІыхум мылъку бгъэдэлъынри хъар-

УФ-м и «Росреестр» ІуэхущІапІэм

зынэщ, ауэ абыхэм я емыгугъуныгъэм

адрейхэм къахуихь гугъуехьхэри къэ-

игъузу къелъытэ дачэщ зратауэ илъэ-

сиш палъэм ар зыхуей хуэзымыгъэза-

хэм ахъшэкІэ етхьэкъун зэрыхуейр. Зи

гугъу тщІахэм елъытауэ, дачэщІхэр губ-

гъуэжьым илъщ, зыми зэран хуэ-

ШЭРЭДЖ Дисэ.

хъун щыІэкъым», - итхат абы.

лъытапхъэщ.

лъымкіэ, абы Кавказым дежкіэ мыхьэнэшхуэ иіэщ, сыт щхьэкІэ жыпІэмэ, мыбы лъэпкъхэр мамыру щызэдэпсэум къыщымынэу, бзэ, щэнхабзэ къулей къыщызэротІэпІыкІ. Мис а къулеигъэр хъумэным и мызакъуэу, адэкІи зегъэужьыныр къалэн инщ. АбыкІэ сэбэп хъунущ дызыхэт зэјущјэр.

жи ащ Маршево Ларисо. Беслъэн дэт 4-нэ курыт школым осетиныбзэмкІэ щезыгъаджэ, Осетие Ищхъэрэ - Аланием илъэсым и егъэджакІуэ щыхъуа Джериевэ Мадинэ къыхигъэщащ апхуэдэ утыкухэр бзэмкіэ егъэджакіуэхэр я ІэщІагъэм тезыгъэгушхуэ, я зэфіэкіыр езыгъэфіакіуэ Іэмал хъарзынэу зэрыщытыр. «МахуитІкІэ мыбы щызэрыцІыхуа егъэджакІуэхэр зэчэнджэщащ, ямыщІэ гуэр

къыщащІащ, я лэжьэгъухэм далъэгъуащ щапхъэ яхуэкърикІуэнкІэ къыхэзгъэщынщ, хъунури мыхэр нэхъыбэрэ щызэрыщІэн, щызэпсэлъэн зэгукьэныгъэ гуэрхэри къызэрагъэпэщыныр . щыІэкъым», - жиІащ бзылъ-

Зэхыхьэр хъуащ. Абы щытепсэлъыхьащ анэдэлъхубзэкІэ езыгъаджэхэм я Іулыджыр къэІэта зэрыхъунум, бзэр хъума хъунымкіэ егъэджэныгъэ проектхэр къэгупсысыным, иджырей егъэджэзэхъуэкІыныгъэ куэд къыщыхыхьэ лъэхъэнэм я щіэныгъэрэ зэфіэкірэ елъытауэ бгъэдыхьэкІэхэр къыхэлъхьэным.

«Анэдэлъхубзэхэр егъэджэным иджырей технологиехэр къызэрыщыгъэсэбэпыпгъэлъэгъуэныгъэр, егъэджакіуэ нэхъыфіхэм я егъэкіуэкіыкіэхэр, классщІыб лэжьыгъэхэр къызэрызэгъэпэщыпхъэр, нэгъуэщІхэри.

Балъкъэрыбзэмрэ литературэмкіэ егъэджакіуэ, ди республикэм щыщ Терекуловэ Зухра къыхигъэщащ: «Нобэ анэдэлъхубзэм гулъытэ нэхъыбэ хуащ зэрыхъужар жысІэфынущ. Къэралым и мызакъуэу, сабийхэри нэхъ дихьэх хъуащ, адэанэхэми яфІэфІщ. Псори дызэкъуэтмэ, тхуэхъумэнущ бзэр. Анэдэлъхубзэм нэхърэ нэхъыф у хэт ды-

зэкъуэзыгъэувэфынури?!» МахуитІкІэ екІуэкІа Іуэхум, и къалэн нэхъыщхьэм къыдэкІуэу щагъэлъэгъуащ Кавказым ис лъэпкъыбэм я щэнхабзэр, гъуазджэр, фащэр, шыфэлІыфэр, зэхэджэгукіэхэр. нэгъуэщі куэди. Абы кърикіуэанэдэлъхубзэмрэ литературэмкіэ егъэджакіуэ щіалэхэм я ассоциацэ къызэрагъэпщыну зэрыжа арщ.

НЭЩІЭПЫДЖэ Замирэ

кІыу, абыхэм СУ-30-р цІыхухэр Дунейм

щыхъыбархэр

Уасэхэм хохъуэ

Польшэм и цІыхухэр егъэгузавэ ерыскъыхэмрэ хьэпшыпхэмрэ лъапІэ зэрыхъум. Къэралым щыпсэухэм я нэхъыбэм зи уасэр ягъэмэщІа е зи піалъэр икіын гъунэгъу хъуа шхыныгъуэхэр къалъыхъуэу щІадзащ. «Апхуэдэурэ екіуэкімэ, дыпсэун папщіэ Іэмалыншэу дызыхуейхэри къытхуэщэхунукъым», - жаlэ цІыхухэм.

АПХУЭДЭ щытыкІэм щхьэусыгъуэ хуэхъуар пандемиерщ, Украинэм щекІуэкІ Іуэхугъуэхэрщ, къэралым и экономикэр къызэрытІэсхъарщ. «Fakt» къыдэкІыгъуэм къызэригъэлъагъуэмкіэ, хьэпшыпхэм я уасэм хуэдищкІэ хэхъуащ.

«ЦІыхухэм я нэхъыбэм тхылъымпіэрэ къэрэндащрэ яіыгъыу щэхуакІуэ макІуэ. Апхуэдэ Іэмалыр сэбэп мэхъу хьэпшып, ерыскъы лей къамы-Зыхуэныкъуэр щэхунымкіэ. тхылъымпІэм тетхащи, къащтэм и уасэр патхэурэ я ахъшэмрэ къащэхун хуеймрэ зэхуагъакіуэ. Апхуэдэ щытыкіэр махуэ къэс уи нэгу щыщІэкІкІэ, къекІуэкІым уимыгъэгузавэу къанэркъым. Ауэ догугъэ зэман гъунэгъум ди гъащІэр шэм и тыкуэнхэм ящыщ зым и градуси 5 - 9 щыхъунущ. лэжьакІуэм.

Аргуэру зы кхъухьлъатэ

Тхьэмахуэ махуэм Иркутск къалэм насыпыншагъэ къыщыхъуащ: зауэ Іуэхухэм хуэща кхъухьлъатэр уэгум къехуэхащ. Ар техуащ къалэм и Ленинскэ хьэблэм дэт, къатитІу зэтет унэм.

КЪЭХЪУКЪАЩІЭ гъуэм хэкІуэдащ кхъухьлъатэзехуэхэу Конюшин Максимрэ Крючков Викторрэ. Унэ зэтекъутам унагъуит щыпсэурт, абыхэм зыми фэбжь хахакъым. Су-30 кхъухьлъатэм и лэжьэкІэр ягъэунэхуу арат. Сыхьэт 17-рэ дакъикъэ 47-м ар аэропортым телъэтык ащ. Дакъикъэ 13 нэхъ дэмыкіыу щіыпІэм щыпсэухэм Іэуэлъауэшхуэ зэхахащ. СледствэмкІэ комитетым къэхъукъащІэм и щхьэусыгъуэ нэхъыщхьэу къигъэлъагъуэхэм ящыщщ техникэр тэмэму зэрымылэжьамрэ кхъухьлъатэзехуэхэм яІэщіэкІа щыуагъэмрэ. «Іуэхур къыщыхъуа щІыпІэм иджыри лэжьыгъэхэр щрагъэкіуэкі, кхъухьлъатэм и гъэсыныпхъэр зыхуэдэр, абы и кіуэціым щыіа хьэуам и щытыкІэр зэхагъэкІынущ, химие, суд-медицинэ къэпщытэныгъэхэр ирагъэкlуэкІынущ», - къитащ СК-м и хъы-

барегъащіэ Іэнатіэм. İуэхум хэзыщІыкІхэм гъэкІуэкІ псалъэмакъхэм къызэрыхэщымкІэ, кхъухьлъатэзехуэхэр къызэрымэхам къыхэщыпсэу унэхэм пэlэшlэ яхvэ-

Жэпуэгъуэм и 25,

♦Урысей Федерацэм и Таможенникым и махуэщ ♦ 1941 гъэм къызэрагъэпэшаш

зыхъумэжыныгъэмкІэ Налшык комитетыр **♦ 1977 гъэм** «СССР-м и цІыхубэ

дохутыр» цІэ лъапІэр ягъэу-**♦ 1911 гъэм** къалъхуащ адыгэ

тхакІуэ Елмэс Хьэжбий. **♦ 1915 гъэм** къалъхуащ парт. къэрал къулыкъущІэ, Социалист Лэжьыгъэм и ЛІыхъужь Бгъэжьнокъуз Хьэчим

♦1917 гъэм къалъхуащ шапсыгъ тхыдэдж, СССР-м цІыхубэм щІэныгъэ егъэгъуэтынымкІэ и отличник Нэпсо Фа-

♦1928 гъэм къалъхуащ журналист, УФ-ми КъБР-ми щэнхабзэмкіэ шіыхь зиіэ я лэжьакіуэ. «Адыгэ псалъэ» газетым и редактор нэхъышхьэм и къуэдзэу илъэс куэдкІэ щыта Мырзэкъан Суфян.

♦1940 гъэм къалъхуащ Сирием щыщ къэрал, жылагъуэ лэжьакіуэ, СХьР-м и Парламентым и депутату, Адыгэ ФІыщІэ Хасэм и тхьэмадэу илъэс куэдкіэ лэжьа Абазэ Шараф.

Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru сайтым зэ ритымкІэ. Налшык пшэр техьэтекІыу щыщытынущ. Хуабэр ефіэкіуэжыну», - жиіащ Поль- махуэм градус 12 - 15, жэщым

Жэпуэгъуэм и 26, *бэрэжьей*

♦ 1942 гъэм советыдзэхэр икІуэту Налшык къалэм дэкІын хуей

♦ 1926 гъэм къалъхуащ «Красный Кавказ» колхозым и унафэщІу илъэс куэдкІэ щыта, Социалист Лэжьыгъэм и ЛІыхъужь **Тхьэкъуахъуэ Башир**.

♦ 1929 гъэм къалъхуащ журналист, «Адыгэ псалъэ» газетым илъэс куэдкіэ щылэжьа, КъБР-м шэнхабзэмкіэ шіыхь зиіэ и лэжьакіуэ Джэлэс Тау-

♦1937 гъэм къалъхуащ филологие щіэныгъэхэмкіэ доктор, профессор, Мэлбахъуэ Тимборэ и цІэр зезыхьэ Лъэпкъ библиотекэм и унафэщІ Емуз Ана-

♦1949 гъэм къалъхуащ биологие щіэныгъэхэмкіэ доктор, КъБКъУ-м и профессор Куэтэншы Хьэсэн.

♦1956 гъэм къалъхуащ филологие шіэныгъэхэмкіэ доктор Дзыгъуанэ Ритэ.

♦1971 гъэм къалъхуащ филологие щіэныгъэхэмкіэ кандидат, КъБКъУ-м и доцент Унэлюкъуэ Вячеслав.

Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru сайтым зэритымкіэ, Налшык пшэр техьэ текІыу щыщытынущ. Хуабэр махуэм градус 12 - 15, жэщым градуси 7 - 8 щыхъунущ.

Зыгъэхьэзырар **ЩХЬЭЩЭМЫЩІ Изэ**щ.

Лъэпкъ Іущыгъэ:

Хьэщіэр гъафіэ,

Хуабжьу сыхуэарэзыщ 🕑 Фіьіщіэ Бэрбэч Хьэтіутіэ и ціэр зезыхьэ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым иджыблагъэ зэlущlэ гъэщlэгъуэн щекlуэкlащ «Сябры» белорус жылагъуэ зэгухьэныгъэм и унафэщі Сидорук Павел Іуэхущіапіэм щылажьэ егъэджакіуэхэмрэ студентхэмрэ Фіыщіэ тхылъхэмрэ

ЩІыхь тхылъхэмрэ яритащ. АБЫ и хъыбар зэхэсри, си щхьэр есхьэлІат а дадэм. «Ро-СИДОРУК Павел зэрыжиlамкlэ, зэlу щІэр КъБКъУ-р къызэрызэрагъэпэщрэ илъэс 90 щрикъум ирагъэхьэл ащ, Къэбэрдей-Балъкъэрым и къэралы-

гъуэр илъэси 100 зэрырикъуми епхащ. ФІыщІэ тхылъхэр иратащ урысыбзэмрэ бзэщІэныгъэмкІэ кафедрэм и лэжьакІуэхэм. Кафедрэм щылажьэхэм урысыбзэм къыдэкІуэуи, славян лъэпкъхэм я бзэхэри студентхэм ирагъащІэ, абыхэм яхэтщ белорусыбзэри. Жылагъуэ зэгухьэныгъэм кафедрэм и лэжьакІуэхэр игъэлъэпІэныр къызыхэкІари къэралитІым я зэпыщІэныгъэхэр зэрагъэбыдэрщ, бзэхэр джыным, зэпыщіапіэ иіэхэр щіалэгъуалэм егъэщІэным къару зэрытрагъэкІуадэрщ, къэхутэныгъэ гъэщІэгъуэнхэр зэрырагъэкІуэкІырщ.

Сидорук Павел къыщыхигъэщащ зи унафэ ищІ жылагъуэ зэгухьэныгъэр КъБКъУ-м куэд щІауэ зэрыдэлажьэр. «Къэбэрдей-Балъкъэрым и къэралыгъуэр илъэси 100 щрикъум ирихьэлІэу ирагъэкІуэкІа гуфІэгъуэ дауэдапщэхэм щІыналъэм щыпсэу лъэпкъ-щэнхабзэ зэгухьэныгъэхэри жыджэру хэтащ. Апхуэдэу Абхъазым и утыкум къыщызэрагъэпэща «Лъэпкъхэм я лэгъупыкъу» гъэлъэгъуэныгъэм белорусхэри дыхэтащ. Дэ абдеж щыдгъэлъэгъуащ ди щыгъынхэр, ди шхынхэр, ди къафэхэр. Дауи, утыку къитхьэну дызыхуей Іуэхугъуэхэр ди зэгухьэныгъэм хэтхэм я къару закъуэкІэ тхуэгъэлъэгъуэнутэкъым. АбыкІэ дэІэпыкъуэгъушхуэ къытхуэхъуащ КъБКъУ-м и студентхэр. Абыхэм хьэщ Гэхэр ди анэдэлъхубзэкІэ ирагъэблагъэрт, ди лъэпкъ хъугъуэфІыгъуэхэр ди бзэкІэ ягъэлъагъуэрт. ГъэщІэгъуэн дыдэт, къызэрымыкіуэуи гуапэт белорусыбзэм адыгэ икіи балъкъэр щіэжьыуэ иІэу уедэІуэныр. Ди хэкужьым дыпэ-ІэщІэми, дыздэщыІэ, дыщыпсэу, ди гъащіэр щытхь щіыналъэм и щіы-

ЗэпыщІэныгъэхэр ягъэбыдэ • ЗэІущІэхэр

ЦІЫХУР зэрыщымыгугъауэ lyэхур еджапlэр, адреймкlэ сабий садыр къыщекlyэкlи, ухуэныгъэм текlуэдэну къыбгъэдэтщ.

дэлъху лъэпкъхэм ди бзэр зэрызрагъащІэр, абыкІэ зэрыпсалъэр плъагъуныр егъэлеяуэ гуапэт. МахуэщІым ирихьэлІэу Къэбэрдей-Балъкъэрым Белоруссием кърагъэхыу къагъэхьа ди лъэпкъ фащэхэр зыщыгъ адыгэ, балъкъэр щ алэгъуалэм уа уплъэну гуапэт. Дауэт а Іуэхум узэрыщымыгуфІыкІынур? Ар къыдэхъулІэнутэкъым, КъБКъУ-м иригъэкІуэкІ лэжьыгъэ щхьэпэр мыхъуамэ. Аращ фіыщіэ мыухыжыр зейр», - жиlащ гуапэу Сидорук Павел.

Ёзы Іуэхугъуэ гуапэр КъБКъУ-м Урыс щэнхабзэмкіэ и центрым щекіуэкіащ. «Сябры» жылагъуэ зэгухьэныгъэм и унафэщІ Сидорук Павел апхуэдэу къызэхуэсахэм ягу къигъэкІыжащ КъБКъУ-р илъэс куэд хъуауэ Брест къалэм дэт, Пушкин Александр и цІэр зэрихьэу егъэджакІуэхэр щагъэхьэзыр къэрал университетым зэрыдэлажьэр, белорус егъэджакІуэхэр ди щІыналъэм гъэмахуэм щекlуэкl «Лъэпкъ зэныбжьэгъугъэм и лъабжьэр зэдай

тхыдэм и къежьапіэщ» пэхуэщіэм (проектым) зэрыхэтыр.

«Сэ хуабжьу си гуапэщ университетым и махуэщІ дауэдапщэхэм сыхэтыну, белорусыбзэр зэзыгъащ э ныбжьыщІэхэми ахэр езыгъэджхэми фІыщІэ тхылъхэр естыжыну. «Сябры» жылагъуэ зэгухьэныгъэм ди лъэпкъыбзэр зи анэдэлъхубзэу щыт цІыхухэм яІэщІимыгъэхужыну иужь итми, фэ нэхъыбэ фолэжь - белорусыбзэр щІэныгъэ и лъэныкъуэкІэ къэвгъэсэбэпыну зывогъащіэ, апхуэдэ щіыкіэкіэ и гъащІэм къыпывощэ. Лъэпкъхэр зэзышэлІэнур, я зэхуакум илъ зэхущы тыкІэхэр зыгъэбыдэнур цІыхугъэращи, мы щіыналъэм щыпсэу лъэпкъхэм нэхърэ нэхъ бей абы и лъэныкъуэкІэ щыІэкъым. Фи щытыкІэм, фи дуней лъагъукІэм ар къегъэлъагъуэ. Фефіэкіуэну, фи зэфіэкіхэр нэхъ лъагэ хъу зэпыту фылэжьэну си гуапэщ»,

жиІащ Сидорук Павел.

ШУРДЫМ Динэ.

ціыхуфіыр лъытэ.

ЦІыхур зэрагъэхъуж, сэбэп зэрахуэхъу Іэщіагъэр къыхэзыхыу хуеджи, апхуэдэ ІэщІагъэ щхьэпэм къыхихи щы Іэщ. Псынабэ дэс Къэгъэзэж Шамхьир дохутыркъым, ауэ цІыхубэ Іэмалхэмрэ удз хущхъуэхэмрэ къигъэсэбэпурэ, узыфэ куэд егъэхъуж, сымаджэщым хущхъуэгъуэ щызымыгъуэта нэгъуни лъэрытет ещІыж.

жистое воспаление» диагнозыр схуагъэуври, сымаджэщми сыщІэлъащ. Махуэ 12-кІэ къызэІэза пэтми, медицинэ Іэмалхэр сэбэп къысхуэхъуакъым. Шамхьир и деж сашэри, махуих нэхъ дэмыкіыу си лъакъуэхэмкіэ къэскіухь сыхъужащ. МахуипщІым къриубыдэу цІынагъэхэри игъэкІыжри, сыкъызэфІигъэувэжащ.

Хуабжьу сыхуэарэзыщ нэхъыжьыфІым, сызыгъэгузэва узыр зэрысщхьэщихамкіэ. Узыншэу, Іуэхуфіу ищіэм и фіыгъуэ къекныу куэдрэ Тхьэм игъэпсэу. Абы хуэсщі фіыщіэм гъунэ иІэкъым - аращ «Адыгэ псалъэм» сынэтхэныр къызы-

ТЕЗАДЭ Джульеттэ.

ЩІэблэм хуащІ гульытэ

Ди республикэм гулъытэшхуэ щыхуащі къыдэкіуэтей щіэблэр спортым дегъэхьэхыным. Щіалэгъуалэм я узыншагъэр ефіэкіуэнымкіэ мыхьэнэ ин зиіэ а Іуэхур ипэкіэ щокІуатэ Бахъсэн щІыналъэм. Къапщтэмэ, районым спорт школу 3 итщ.

ИСЛЪЭМЕЙ дэт курыт еджапІэ №2-м «Демография» лъэпкъ проектым хиубыдэу къыщызэГуахащ къудамэ куэд хъу джэгупіэ, сабийхэм я узыншагъэр щрагъэфіакіуэ комплекси хэту. Метр зэбгъузэнат з 800-м нэблагъэ зыубыд ухуэныгъэм топ джэгуп э, гимнастикэм зыщыхуагъасэ утыку

Къулъкъужын Ипщэм дэт курыт школ №2-м щаухуащ ГТО-м и мардэхэр гъэзэщіэным хуэгъэпса икіи Бахъсэн щІынальэм щыяпэ утыку ехьэжьа. Ар иджырей тренажёрхэмкіэ къызэрагъэпэщащ. Абы хэтщ «шведскэ блын» жыхуаІэхэм хуэдэхэр, турник, гимнастикэ хуэІухуэщІэхэр.

Псыхъурей щаухуащ метр зэбгъузэнатІэ 1000-м нэс зи инагъ спортзал. Тренажёрхэм къищынэмыщауэ, абы щатщ стіолыщхьэ теннис джэгупіэ, лэжьакіуэхэмрэ дохутырхэмрэ я пэшхэр. Къэлъытапхъэщ иужьрей илъэсхэм Бахъсэн щіынальэм зи льэгур удзыпціэ топ джэгупізу 11 зэрыщащіари. Апхуэдэуи, цІыхухэм я зыгъэпсэхупІэ паркхэми трена-

жёрхэр шагъэуваш. Спортым ехьэліа ухуэныгъэхэм адэкіи къыпашэну я мурадш. ДызыхуэкІуэ зэманым физическэ шэнхабзэмкІэ комплексхэр щаухуэнущ Бахъсэнёнкэ, Зеикъуэ, Кыщпэк жыла-

Къашыргъэ Мухьэмэд ефэнды

Зыри зэран къытхуэхъуркъым

хъэрэ ислъам университетым жэпуэгъуэм и 11-м «стІол хъурей» щызэхэтащ «Дин гъэсэныгъэр щіэпхъаджагъэм поув» фіэшыгъэм щіэту.

иужьрей зэманым Урысейм диныр щыдакъузэ хуэдэу жаlау, щlалэгъуалэр ягъэщ-хьэрыуэну зи мурадхэр къызэрыкъуэкlырщ. 2005 гъэм жэпуэгъуэм и 13-м КъБР-м къыщыхъуа гузэвэгъуэри ягу къагъэкІыжащ къызэхуэсахэм.

«Ди зэlущlэр ислъамыр щадж институтым зэрыщедгъэкіуэкіым щхьэкіэ, щіэпхъаджагъэр муслъымэн диныр зезыхьэхэм нэхъ яхуэщ хуэдэу къывгурыІуэну сыхуейкъым, жиlащ лъэпкъ lyэхухэмрэ жылагъуэ проектхэмкіэ министрым и къуэдзэ Гергоков Жамболэт. - Диныр зэрытыпхъэ мардэм иту зепхьэнымкіи, зи унафэ ущіэт къэралым удекіуэкіынымкій ди республикэм щыпсэу лъэпкъхэм ижь-ижьыжкіэ зэрахьэ хабзэхэр

Іэмалу пхурикъунущ». Совет Союзым и зэманым щІэблэм щІэныгъэ зэрырату, зэрагъасэу щытахэр щапхъзу къахуихьащ къызэхуэсахэм я пащхьэ зыр-хьэжыи зэрыжиlауэ, lэмал имыlэу иранкъыщыпсэлъа, Жылагъуэ палатэм щыщ хэм, иракхэм, хьэрыпхэм ещхьу зыпхуэпэн Бажэ Дотий. Ди жагъуэ зэрыхъущи, а Іэмалыр ди школхэм яІэщІэкІащ, аращ иужьрей зэманым къэхъу мыхъумыщІагъэ куэдым я гъэкІыжыфыну Іуэхущ». шхьэусыгъуэр. Нэхъыжьым и псалъэр диІыгъыу, псалъэмакъым пищащ КъБР-м и Муслъымэнхэм я ІуэхущІапІэм и унафэщІым и къуэдзэ Мисиров Хъызыр.

Лыгъуаса Мысырым щызэрахьэ диныр, ар зэреплъымкІэ. Сэр сытетщ, дин зызохьэ жыпІэу» дыдэм ар къытезгъазэурэ жызоіэ. Диныр рей мэжджытхэр жэщым ягъэбыдэ. Гъуэгурыкіуэхэм папщіэ щыіэ мэжджытхэр апхуэдэ дэкъузэныгъэ зыхэтщІэркъым. махуи зэІухащ. Жумхьэ нэмэзым къыжаІэну псори тхауэ кърат. А псом еплъыт-

мэ, дэ диныр хуиту зыдохьэ». Мисировыр тепсэлъыхьащ муслъымэн хъыджэбз ціыкіухэм я зыхуэпэкіэми. «Ди къалэм и кум фэеплъ итщ, Темрыкъуэ ипхъу Марие хуагъэувауэ. Ар зытращіыкіа ціыхуб- мыхуэ ціыхухэр зэрыціыхун, я гупсысэхэмкіэ зым и ціэри дощіэ. Зыгуэрым гу лъыфта зэдэгуэшэн щхьэкіэщ. Ислъам универсиар зэрыхуэпам? Ди лъэпкъхэм зэрахьэу тетым щызэхэтари апхуэдэхэм я щапхъэ щыта щыгъыныр щыфтіагъэмэ, къыщіэ- хъуащ.

Ізбу Хьэнифэ и ціэр зезыхьэ Кавказ Иш- мышыпхъи къышіэщынукъым, ціыхухэми фагъэкъуэншэнукъым».

Лъэпкъ зэмылІэужьыгъуэ куэд зэгурыІуэу ди шІыналъэм зэрисым, абыхэм я нэхъыбэм къэралым дэлажьэ зэгүхьэныгъэхэр зэраІэм тепсэлъыхьащ Вэрокъуэ Владимир и цІэр «СТІОЛ хъурейм» щхьэусыгъуэ хуэхъуар зезыхьэ Щэнхабээ центрым и унафэщ! Макоевэ Люазэ. Осетинхэр, куржыхэр, ермэлыхэр, журтхэр, къинэмыщІ лъэпкъхэр я Іуэху дагъэкІыжу щопсэу Къэбэрдей-Балъкъэрым. Щэнхабзэ центрми абыхэм Іэмал ярет я лъэпкъ хъугъуэфІыгъуэхэмкІэ адрейхэм ядэгуэшэну.

«СтІол хъурейр» зэрыщытыпхъэу, зэдауэ мащіи щыіащ. Псалъэм папщіэ, нэхъыжьхэр егъэгузавэ иджырей муслъымэн пщащэхэм я нэкіур щіахъумэныр хьэлу къызэращтам. Институтым и ректор Чочаев Шарафутдин апхуэдэ зыхуэпэкІэ зиІэхэм я зым хуэгъэзауэ жиlащ: «Мес, ижьымкlи сэмэгумкlи къыббгъэдэсхэм еплъ. Ахэр псори фарзым тету хуэпащ. Уи нэкІумрэ Іэ тхьэмпэмрэ къыщі эбгъэщыну ухуитщ, абыхэм зэращіым ешхьу. Уи гум иумыгъэжалІэ, дэ зыкІи удгъэкъуаншэркъым. Дэ езым нэхъ къыдощтэ фэ шІэхъумапхъэхэр щІэфхъумэмэ, ауэ, Хъыхуейуэ аракъым, фарзым утетын папшІэ. Ахэр дэр-дэру, утыку къидмыхьэу, зэхэд-

Чочаевым игу къигъэкlыжащ 2005 гъэм жэпуэгъуэм и 13-м къэхъуа гузэвэгъуэри. «Си еджакlуэхэм я процент 20-р сфlэкlуэдащ а махуэм и зэранкіэ. «Дэ апхуэдэ исnikrenw, - walavba диіащ, - захуигъэзащ абы еджакіуэхэм. - Іэлъэщіхэр хъыджэбэхэм къытралъэфырт, Илъэгъуамрэ зэхихамрэ зэпилъытыжа щ алэхэм я жьак эхэр ирагъэупсырт. Сыт а иужь, абы жиlар гъэщlэгъуэнщ. Урысейм псор къызыхэкlар? Цlыхухэр зыщыбгъэшыхьэрып къэралхэм нэхърэ нэхъ хуиту нэ, зыщыбгъащтэ хъунукъым, сэ захуагъэм

Псори зэакъылэгъут жэпуэгъуэм и 13-м и нэхъ нэгъэсауэ щызэрахьэу жыхуа э Сауд зэранк э ди щ Іыналъэм ислъамым щи э Хьэрыпым Кэбэ лъапІэм къинэмыщІа, ад- зыужьыныгъэр илъэс 15 - 20-кІэ къызэрикІуэ-

тыжамкІэ. «Сэ сызыгъэшынэр никъабракъым, - жизэlухауэ къагъанэри, адрейхэм я бжэхэр laщ «стlол хъурейм» жыджэру хэлэжьыхьа щыlуахыр нэмэз щlыгъуитхум дежщ. Дэ нэгъуэщl цlыхубзым. - Я щхьэц щlэщэкlэмкіи зыхуэпэкіэмкіи «мыр щіалэ ціыкіу, хьэмэ Къуажэхэм дэт мэжджыт псори жэщи хъыджэбз цІыкІу» жыпІэу узоупщІыж, языныкъуэ сабийхэр щыплъагъукІэ. Сэ зэманщапсэлъ хъутІбэхэр ди Іимамхэм щхьэж кіз Канадэм сыщыпсэуащ. Абы щекіуэкіыр зэрыхуейм хуэдэу ягъэхьэзыр. Мобыхэм хьэдэгъуэдахэщ а Іуэхум теухуауэ. Дэри дыбэлэрыгъын хуэмейуэ къызолъытэ, иужькіэ ди Іэфракіэм демыдзэкъэжын па-

пщІэ». «СтІол хъурей» жыпхъэм ит зэхуэсхэр щІрагъэкІуэкІ хабзэр Іуэху еплъыкІэкІэ зэте-

(КІэлъыкІуэр. ПэщІэдзэр №115-м итщ).

Мухьэмэд ефэндыр езым и ущиякіуэ Мэремкъул Мэкъсуд ефэндым кърита хуитыны гъэкІэ Мысырым щыкІуам, илъэс пщыкіутху хъуа къудейт. И еджэныр Іэзхьэрым щынигъэсу 1907 гъэм къыщигъэзэжым, япэу Мэккэ щІыпІэ лъапІэм дыхьэри, и гъусэхэм ящІыгъуу я хьэж къалэныр ягъэзэщіащ. Мадинэ къалэ Нэхуми къыдыхьэхэри, абдежми щагъэзэщІапхъэр щащІащ. Иджыри ЛІыкІуэ лъапІэм и мэжджытым щІэсхэу, къежьэжыну зызэрагъэпэщыжу, абдежым и щхьэ къыщрикІуар гъэщІэгъуэнщ. Къежьэжыну зыгуэрым хуит къимыщі фіэкіа умыщізу, гъуэгу къытеувэжыныр къызэремыхъулГар мыпхуэдэу езым къиГуэтэжащ:

«Си гъусэхэм ящІыгъуу дыкъежьэжын къудейуэ, «фІэхъус ехыж лъагъунлъагъу» жыхуэтІэ лъагъужри дгъэзэщІауэ, щэлэуат къэсхьурэ си гупэр хуэгъэзауэ сыкъикІуэтыжурэ, ЛІыкІуэ лъапІзу щэлатымрэ сэламымрэ зэхар зыщІэлъ кхъэлэгъунэм сыкъыщыщІэкІыжым сыкъэмэхри, абы сыкъыщІэнащ. Си гъусэхэр къызэжьэу бжэ-Іупэм Іуту, сэ зыкъэсщІэжу сыкъыщІэкІыжыну сыхэту, арщхьэкІэ сыкъэмэхыжурэ хэнейрэ сымэхащ. А къэхъуам сэ къисхар «мы щІыпІэм сикіыну хуит сыкъэзымыщі щытыкІэ гуэр щыІэу» арати, гъуэгу дытеувэну уэ дыножьэ жызыІэ си гъусэхэм яжес-Іащ: «Сэ мыбы сыникІын слъэмыкІыу, сыкъэнэн хуейуэ щытщи, си тхылъхэр, си хьэпшыпхэр схузэдэфшэжи, ди деж схунэвгъэсыж». Мис апхуэдэ щіыкіэм тету сэ сыкъанэри, си гъусахэр Тыркум къэкІуэжауэ щытащ».

АдэкІэ къыпещэ езым: «ЛІыкіуэ лъапіэм и мэжджытым къыпыт еджапІэм зы пэш къыщызатри, абы сыщІэсу, дерсхэми сыхэсу езгъэжьащ. А зэманым къри- рыпхыр зейр!» жызо!эри со-

убыдэу, си гуфіакіэ дэлъ гъэіу. Абы хэту, щіалэ лъагэ илъ зэкіуэціышыхьа гуэрым тіэкіури къысіэщіэухэри, си зэіэщіэлъ къызбгъэдохьэ, бгырыпхыр сlехыжри, къыжьэ дэсхьеиным сыщІэгупфіимыгъэкі ауэ Іуокіыж. «Зы сысу, си Іуэхур абы нэсауэ зы махуэ гуэрым сымэжэщІамэждей нэхъ мыхъуми къылІэу сыгуейщейуэ, андез хихарэ къызитамэ, си ныбэ тіэкіу къэзгъэщіэрэщіэну изу сришхатэкъэ!» - сигукІэ еджапІэм и къубгъанэшхэм жысі эурэ си пэшым сыщіоязым сыщохьэри, бжэр къыхьэж, сызэрымэжалІэм къыхэкІыу сызэпкърылэлу, си хуэсщІу си щхьэр къызэрыс-Іэту, къащыгъупщэу бжэм лъэм сиІыгъ къудейуэ. Пшыхь къыфіана бгыщіэпхэ гуэр нэмэзымрэ гъуэлъыжыгъуэ нэмэзымрэ я зэхуакуу, бжэм зыгуэр къытоуlуэ. Ерагъыу lycxa бжэмкlэ зы щlалэ ныкъызолъагъу. Къызэкіўэціысхмэ, щэкі кіапэм кіуэцІышыхьауэ дыщэ сомищрэ «дыжьын мэждей» жыхуаlэм щІохьэ, шхын зэрызэрахьэ хуэдэу пщІырэ тІурэ кІуэпхъэбгъу Іэнэ гуэр и щхьэм цІылъщ. Мыр зейр къэслъытету иІыгъыу. Іэнэр пэш утыхъуэн-къэзмылъыхъуэн зэкум нрегъзувэ. «Хьэкъущыгъэзахуэм сыхимылъэхъэн, къур иужькі экъэсштэжынш». шейтіаныр зыдэзмыгъэджэжеІэри щІокІыж. Сымэжэгун щхьэкіэ, лейуэ зызмыіэлізіуауэ Ізнэм сыпэротіысхьэри сошхэ. ЗызгъэнщІа жьэу сыкъыщІокІыжри, «Бгы-

си нэр хуозэ. Зэкіуэціысхрэ сеплъмэ, мо бгырыпхым кlуэцІылъа дыщищымрэ дыжьын мэждеипщірэ тіумрэ кіуэціылъщ. Мы ліыр хэтми зэзгъэщіэн папщіэ, Іэнэр къэзыщтэж щІалэм хэгъэзыхьауэ сеупщІа пэтми, къызжиІэну Іэмал хуэзгъуэтакъым. Абы иужькІэ мазих хуэдэ

дэкіауэ, дыщеджэ еджапіэм егъэджакіуэщіэхэр къащтэну, абы теухуа къэпшытэныгъэхэри ирагъэкіуэкіыну, егъэджакІуэу увыну гукъы-дэж зиіэхэм наіуэ зыкъащіу, я лъэју тхылъхэр къыщјалъхьэн хуейуэ ягъэІуащ. Сэри зэзгъэпэщыпхъэхэр щІыгъуу си лъэју тхылъыр щјэслъхьауэ, къэпщытэныгъэр щекіуэкіыну махуэр къэсри, нэужь, Іэнэкум деж хуэзэу зырызу дыщІыхьэурэ къыдэп-

сэлъэну къыджаlащ. Къэпщытэныгъэр щекІуэкІ пэшым ныбжыьфІэу, и нэгур нэхутхьэхуу, и щІэныгъэр и фэм къиІуатэу зылІ закъуэ щІэсу арат. Чэзур къыслъысу сыщІыхьэу, сыхьэт нехьэкъехуэкІэ къызэпсэлъа-къызэупщІа нэужь, иужьрейуэ зы упщІэкІэ зыкъысхуигъэзащ. УпщІэм жэуапу естынур сымыщІзу сыгупсысэрт. Си япэ ущиякіўэ Мэкъсуд ефэндым и дежи Іэзхьэрми щызэхэсхатэкъым апхуэдэ Іуэхугъуэ. УпщІэхэм сыхьэт ныкъуэ гуэркІэ уегупсысыну, узыхэплъэжын гуэр щыІэмэ, ухэплъэжыну узэрыхуитыр къыджаІэгъэххэу щытти, а Іэмалыр къэзгъэщхьэпэн гугъэ сиlэу, хуит зыкъызогъэщІри, сы къыщІэкІыну си лъэ къыщІэсшиикІауэ, къэпщытэр езыгъэкіуэкі щіэныгъэлі щхьэмахуэр къыскІэлъоджэ: «Си щІалэ! Къэгъази къэтІысыж! Мы щІы хъурейр къэпкіухьамэ, а упщіэм и жэуап бгъуэтынукъым. Мыр гъэунэхуакіуэ упщіэу аращ». ИтІанэ зытес уэншэкужьейм щІоІэбэ, Іункіыбзэіух къыщІехри, къызжеІэ: «ЕгъэджакІуэныр пхуэфащэу къэблэжьащи, мы ІункІыбзэІухыр нащтэ». Си къэпщытэныгъэр ехъулІэгъуэкІэ зэриухар, Мэсджид Нэбэуийм (ЛІыкІуэ лъапІэм и Мэжджытым) сриегъэджакІуэу, дерс стыну апхуэдэ ІэнатІэ сызэрыпэрыувар къызгурегъаІуэ. Мис а щіыкіэм тету, мазихкіэ еджакІуэу сызыхэса еджапІэм сэ езым щезгъэджэжу, 1915 гъэм и мэлыжьыхь мазэ пщІондэ егъэджакіуэ къалэным сыпэрытащ».

(КъыкІэлъыкІуэнущ).

КЪУЩХЬЭ Эрдал. «Узун-Яйла щыпсэуа адыгэ дин щІэныгъэлІхэр» ТХЫЛЪЫМ ЩЫЩЩ.

«Алыхьталэм пэгъунэгъуным » сыт къикІыр?

Бегъымбар лъапІэу Алыхьым и нэфіыр зыщыхуам икіи къехъуліэнукъым апхуэкъыжиlауэ, Ибн Маджэ, Тхьэр дэ ціыхум. Аращи, сыт хуэ арэзы зыхуэхъуным, къе уэ- дизкіэ уи къару тебгъэк уадэтэж: «ЦІыхум и мурадыр, и ми, зытебукіэжми, зытепфыниетыр, и плъапіэр, и хъуэп- щіэжми, дунейм щыщу къысапІэр ахърэтрауэ щытмэ, пІэрыхьэнур, къыплъысынур Аллахьу Тэхьалам абы и къыпхуиухагъэххэу тхауэ щыхьэтыркіэ а ціыхум и хьэлри, ту аращ. Абы гу лъыптэрэ, и щэнри, и хъуэпсапіэхэри лейуэ дунейм зытумыукіэжу, хуегъэдахэ, абыхэм нэхъ зытумыфыщІэжу, уи гур Алтыншу ялъэ і эсын ещі, ар и лахьу Тэхьалам и хъугъуэфіыгум гузэгъэгъуэрэ бе кърелъхьэ. Ауэ цІыхум и пэгъунэгъун» жыхуэтІэ насыхъуэпсапІэр, и мурадыр, и пышхуэм хуэбгъэзэфмэ, мис плъапІэр дунейрауэ щытмэ, абы щыгъуэщ дунейкІи ахъ-Аллахьу Тэхьалам абы и Іуэху- рэткій ущехъуліэнур. ри, и дэлъри, и Іуэхущ афэхэри къыхузэщІэмыкъуэжыну ирекъухьри, зымыгъэнщІыжыныр и натІэгум къыхуретхэ. Сыту жыпІэмэ, ар

зыкіэлъыжэр дунейращи, ар а ціыхум и натіэм зымы-гъэнщіыжыныгъэу, факъы-рагъэу къыхуритхэу аращ. Ауэ рагьзу крыхуритьс, аралыпхъуэ, апхуэдизу кlэлъыпхъуэ, кlэлъыжэ пэтми, Аллахьу Тэхьалам езым къыхуиухам нэхърэ зы хьэдзэкІэ нэхъыбэ икІи зыІэригъэхьэфынукъым, пэжым «Апыхьтапэм

Іустаз **ГУЭЩОКЪУЭ**

ЩІыхь пэжымрэ

гуэрым дыхьащ. ЦІыхухэр зыщіыпіэ зэрыхьырт, сабэшхуэ къагъэхъейуэ. «Сыт къэхъуар? Дэнэ псори здэпіащіэр?» щі эупщіащ абы гу лъызыта хъэлифым и унэіут хъыджэбзыр. «Ар Хорасаным щыщ дин щІэныгъэлІышхуэ гуэр къэкІуащи

аращ мы къалэм», - къыжраlащ. Зи гугъу ящІыр Мубарэк и къуэ Абдулыхът. «Мис аращ тепщэкіэ узэджэнур, - хуабжьу жиіащ унэіутым, - армыхъумэ

LPAG

Абдул-Бакъий. *Бахъсэн хъутІбэм щыщ.*

нэпцІымрэ Зэгуэрым Рашид и къуэ Хьэрун хъэлифышхуэр къалэ

дзэліхэмрэ пщыліхэмрэ ціыхухэр щіызэхуахус Рэшид и къуэ

Теубгъуэным и зэчыр

ІИМАМ Бусэйри Салихь Шарафутдин Мухьэмэд хьиджрэмкіэ 608-нэ (1212) гъэм Мысырым къыщалъхуащ. Дунейм щехыжар 695 (1295) гъэрщ. Бусэйри цІэм къыщІытенар Абусэйр щІыпІэм зэ-Къудс (Иерусалим) дэсауэ, Мэккэ лъапіэм Іэпхъуэжауэ щытащ Бусэйри. И Іэщіагъэкіэ Къуріэн лъапіэм хуезыгъаджэт.

«Теубгъуэным и къэщидэ»,

е «Іэминтазэ» - ар и фіэ-

щыгъэу муслъымэн щэнхаб-

зэм хэтщ Бусэйри ціэмкіэ

тхыдэм къыхэна лІы махуэм зэхилъхьа зэчыр кІыхьыр.

Салихь Шарафутдин хъэті дахэ зэриіэмкій ціэрыіуэт. ИтІани, цІыхубэм ягу къызэринэжар муслъымэн диным и пщІэр зыІэт, Бегъымбар лъапізу щэлатымрэ сэла-«Къэщидэ Мударие», къинэмыщІхэр.

«Къэщидэ» псалъэ адыгэбзэм зэкІэ хэткъым, ауэ и мыхьэнэкІэ ар «щытхъу усэ» е «поэмэ» хуэдэхэм япэгъунэгъущ. НэгъуэщІу жыпІэмэ, ціыху щхьэхуэ зэрагъэлъапіэ, усэу зэгъэкіуа тхыгъэ кіыхь. Мыхьэнэшхуэ иІэщ «Теубгъуэным и зэчырыр» дунейм къызэрытехьа щіыкіэми. Зэрыжаіэжымкіэ, Салихь Шарафутдин тетащ Шазилий суфий лъагъуэм, Ахьмэд Іэл-Мурсий и ущиякІуэу, абы и дерсхэми екlyалlэу. Хьэдис-хэм фІы дыдэу хищІыкІыу, щІэныгъэкІэ лъагапІэ хъарзы-куэд иІэти, нэхъ пасэу итха-

Бусэйри пкъыуэ хъури, и Іэпкълъэпкъым и щІылъэныкъуэр узым иубыдат, дохутырхэм щ алэр яхуэгъэхъужыным гугъэ хахыжыпачэ.

Махуэ гуэрым Бусэйри Алыхьталэм лъэјукіэ зыхуигъэзащ Бегъымбар лъапізу рыщыпсэуарщ. Илъэси 10-кІэ Алыхыым и нэфіыр зыщыхуам и лъагагъымрэ и пщІэмрэ къыщигъэлъэгъуэфын зэчыр зэхилъхьэнымкіэ къыдэІэпыкъуу, абы и фІыгъэкІэ и узыр щхьэщихыну. Зэман гуэри текІуэдащ къэщидэр игъэпсыным. Абы и иужьрей Іыхьэр мэрем жэщу нигъэсри. къызэреджэм хуэдэурэ Іурихащ. ПшІыхьэпІэм хэту, Іимамым Ліыкіуэ лъапізу щэмымрэ зэхар къозыгъэціыху латымрэ сэлатымрэ зэхар зэчырхэмкіэщ: «Къэщидэ къыхуокіуэри, и щіыфэм и іэ Хьэмзие», «Къэщидэ Мухьэ- лъапІэр къыделъэ. Жейм мэдие», «Къэщидэ Бурдэ», къиутІыпща Бусэйри лажьэ закъуи имыІэжу зэрыхъужам нэмыщІ, и нэр къыщызэ-трихам, ЛІыкІуэ лъапІэм къытрипхъуа теубгъуэныр

> Ауэрэ нэху мэщри, Іимамыр бэзэрым макіуэ. Фіэщхъуныгъэ къабзэ зэрыбгъэдэлъымкіэ ціыхухэм яхэіуа духьэшы гуэрым хуозэри, сэлам зэраха нэужь, мо къыхуэза лІыр Бусэйри къолъэІу Бегъымбар лъапІзу щэлатымрэ сэламымрэ зэхам папщІэ зэхилъхьа къэщидэр унеІидж

ІэшІэлът.

«Дэтхэнэра зи гугъу пщІыр?» къысхуэІуатэ!» Ліыми жеіэ: «Жэщ кlуам а зэчырым ЛыкІуэ лъапІэу Алыхьым и нэфіыр зыщыхуам укъызэрыхуеджари, абы щхьэкІэ гулъытэ лей къыпхуищіу узэри- піэм хэту мыціыху гуэр къы-

гъэхъужари си нэгу щІэкІащ!» щіыіу хъури, и хъыбарыр псо- хъыбарыр министр Бэхьэуми къащІащ, и тхыгъэри зэбгрыкІаш.

И чэзур къосри, «Теубгъуэным и зэчырыр» а щІына- асыхьэтми хъужащ. Дауи, сы- кІэ

хэм я гугъу ищІурэ, еупщІащ: лъэм ис министр Бэхьэудин деж нос. Министрым къэ-«Хьэуэ, - къыжриlащ мод- щидэм апхуэдизкlэ уасэшхуэ рейм. - Сэ жыхуэсlэр «Іэмин хуищІырти, зэфІэту, пыІэ тэзэккури» псалъэхэмкіэ щхьэрыгъыу фіэкіа едаіуэркъригъажьэращ». «Алыхыым тэкъым, Іэмал имыІэуи и и ціэкіэ соіуэ! - къэуіэбжьащ вакъэр лъихырт. И щхьэм Бусэйри. - Абы и гугъу зы цІы- щхьэкіэ зэчырым и копие трихум хуэзмыщІакІэ! Алыхьым гъэтхыкІати, езыри и унаи хьэтыркіэ, къызэрыпщіар гъуэри піалъэ кіыхькіэ ефіа-

кІуэу псэуащ. Арати, министрым и унафэщіым и нэхэм ямылъагъужу мэхъу зэгуэрым. Куэд дэмыкІычи, жэшым пшІыхьэхуокіуэ, «Теубгъуэным и Бусэйри и къэщидэр а зэчырыр» уи нэхэм телъхьэ цІыхуфІым ирита нэужь, хэІу- къыжриІэу. Пшэдджыжьым а дин жриІэжати, «Теубгъуэным и зэчырыр» кърагъэхьри, сымаджэм и нэхэм тралъхьащ,

маджэм бгъэдэлъа фІэщхъуныгъэм и кууагъми мыхьэнэ имыІэу щыттэкъым тхыгъэр къыхуэщхьэпэн папщІэ.

А зэманым щегъэжьауэ нобэр къыздэсым «Теубгъуэным и зэчырыр» гукІэ зрагъащІэ, мэжджытхэмрэ мыдрисэхэмрэ я блынхэм тратхэ, дунейм и кlапэ щхьэхуэхэм щрагъэкІуэкІ муслъымэн зэхуэсхэм зэгъусэу къыщоджэ. Зыгъэунэхуахэм зэрыжаіэмкіэ, Бегъымбар лъапіэм хуэгъэза лъагъуныгъэкІэ уи гур гъэнщІауэ укъеджэмэ, мы зэчырым узхэр егъэхъуж, псэр егъэкъабзэ, лъэпощхьэпохэр ІуегъэкІуэт. Тхыгъэм и мыхьэнэр щызэпкърах тхылъ 90-м щІигъу щыІэщ, бзэ куэдкІи зэрадзэкІащ.

«Іэминтазэр» ІыхьипщІу зэхэтщ, дэтхэнэ зыри диным мыхьэнэ зрит къудамэ гуэрым епхауэ. Япэр Бегъымбар лъапіэм хуэгъэза лъагъуныгъэм теухуащ, адрейм псэм и къызыфІэщІыжыкІэм ухуегъэсакъ, къыкІэлъыкІуэр зэрыщыту Ліыкіуэ лъапіру щэлатымрэ сэламымрэ зэхам и щытхъу псалъэщ, адэкІэ Алыхым и нэфІыр зыщыхуар дунейм къытехьэн ипэкІэ къэхъуахэр, телъыджэу далъэгъуахэр уигу къегъэкlыж. КъурГэн лъапІэм теухуа щытхъу, Исраїымрэ Михьраджымрэ я тхыдэр, тхыгъэр зи ІэдакъэщІэкІым тобэ къызэрихьыжымрэ Алыхьталэм хуигъазэ духьэхэмрэ къыщо-

кІуэ къэна Іыхьэхэм. «Теубгъуэным и зэчырым» адыгэхэри куэд щ ауэ къоджэ, псом хуэмыдэу, къызэднэкі мулид мазэм и кіуэці-

Фыгъуэныр уз бзаджэм хуэдэщ

Зы къызылбаш пащтыхыми и бжэlупэм сыпыр зэпыумэщ щыувыlэнур, армыхъумэ, рым. Нэхъ акъылыф рэ нэхъ зэхэщ ык зиІэрэ къэхъунтэкъым.

И напщіэм зэрыакъылыфіэр Нахуэу къи уатэрт.

Щауэр зэрыакъылыфІэм нэхърэ и теплъэр нэхъыфІыжти, пащтыхым игу ирихьри, и нэфІ къыщыхуащ. Куэд лъандэрэ хьэлимхэм жаlэ: «Мылъку куэд зиlэр бейкъым, атІэ фІыгъэ куэд зыхэлъырщ. ЩІыхь зыхуащІыр ныбжьышхуэ зиІэркъым - акъыл куэд зиlэрщ». Мы щауэм и ныбжьэгъухэр къефыгъуэу хуежьэри, «пащтыхьым дзыхь къыхуищіа щхьэкіэ, ещэжащ», жаіэу зэралъэкікіэ яубащ, ауэ зы зэрани иращіэфа

Ди благъэ дзыхь къытхуэзыщІыр Ди бийхэм тхуауб пэтми, тфіэкіуэдынкъым.

ФІыуэ тлъагъу цІыхум сыт илэжьми, Ар фІы дыдэщ жыдоІэ.

Зэ пащтыхыыр къеупщІащ щауэм: «Сыт мыпхуэдизу ущІражагъуэр мыбыхэм?» «Си бий псори былымрэ увыІэпІэфІкІэ, уэ къызэпта къарум къыхэкІкІэ арэзы сщІыхэри згъэувы ахэщ. Мы къызэфыгъуэхэр си на-

лыщхьэхэм ящыщ зым и къуэ Іутт зэгуэ- сыт яхуэсщ эми щ ачэнукъым. Сэри абыхэм сащышынэнкъым, Тхьэм уи пащтыхьыгъуэр кlыхь ищІ закъуэ!» - жиlащ щауэм.

Зыми игу хэзмыгъэщІынкІэ СлъэкІынущ, арщхьэ фыгъуэрейм Езым и шхьэ шызэгүигъэпыжкіэ Сэ сыт хүэзлэжьын? ЛІэ, фыгъуэрей тхьэмыщкіэ!

Сыт щхьэкІэ жыпІэмэ, фыгъуэнри уз бзаджэм хуэдэщ, Абы и гугъуехьым умылІэжу

ухэкІынукъым Насыпыншэр насып зиІэм йофыгъуэри, Тхьэм насыпыншэ ищ ащэрэт

жеіэри мэлъаіуэ Дзыгъуэнэфыр махуэкІэ мыплъэфмэ, Дыгъэм и ягъэ щхьэ хъурэ? Пэжращи, мыбы хуэдэ куэд

нэф ирехъу Дыгъэм и нурыр кlуэд нэхърэ.

«Саади и «Гюлистаным» щыщу таурыхъ зыбжанэ». ЗэзыдзэкІар ХЬЭТІОХЪУЩОКЪУЭ Къазийщ.

Тифлис, 1864 гъэ.

Щэкіуэгъуэм • Фи лъэіукіэ и нэмэз щІыгъуэхэр

Махуэхэр	Пщэдджы- жьыр	Дыгъэр къыщы- щіэкіыр	Шэджа- гъуэр	Ичын- дыр	Ахъшэ- мыр	Жасыр	
1, гъубж	05.10	06.40	12.00	14.43	17.01	18.41	
2, бэрэжьей	05.12	06.42	12.00	14.43	16.59	18.39	
3, махуэку	05.13	06.43	12.00	14.42	16.58	18.38	
4, мэрем	05.14	06.44	12.00	14.41	16.57	18.37	
5, щэбэт	05.15	06.45	12.00	14.40	16.55	18.35	
6, тхьэмахуэ	05.17	06.47	12.00	14.39	16.54	18.34	
7, блыщхьэ	05.18	06.48	12.00	14.38	16.53	18.33	
8, гъубж	05.19	06.49	12.00	14.37	16.52	18.32	
9, бэрэжьей	05.21	06.51	12.00	14.36	16.51	18.31	
10, махуэку	05.22	06.52	12.00	14.35	16.50	18.30	
11, мэрем	05.23	06.53	12.00	14.34	16.48	18.28	
12, щэбэт	05.25	06.55	12.00	14.33	16.47	18.27	
13, тхьэмахуэ	05.26	06.56	12.00	14.32	16.46	18.26	
14, блыщхьэ	05.27	06.57	12.00	14.32	16.45	18.25	
15, гъубж	05.28	06.58	12.00	14.31	16.44	18.24	
16, бэрэжьей	05.30	07.00	12.01	14.30	16.43	18.23	
17, махуэку	05.31	07.01	12.01	14.29	16.43	18.23	
18, мэрем	05.32	07.02	12.01	14.29	16.42	18.22	
19, щэбэт	05.33	07.03	12.01	14.28	16.41	18.21	
20, тхьэмахуэ	05.35	07.05	12.01	14.27	16.40	18.20	
21, блыщхьэ	05.36	07.06	12.02	14.27	16.39	18.19	
22, гъубж	05.37	07.07	12.02	14.26	16.39	18.19	
23, бэрэжьей	05.38	07.08	12.02	14.26	16.38	18.18	
24, махуэку	05.40	07.10	12.02	14.25	16.37	18.17	
25, мэрем	05.41	07.11	12.03	14.25	16.37	18.17	
26, щэбэт	05.42	07.12	12.03	14.24	16.36	18.16	
27, тхьэмахуэ	05.43	07.13	12.03	14.24	16.36	18.16	
28, блыщхьэ	05.44	07.14	12.04	14.23	16.35	18.15	
29, гъубж	05.46	07.16	12.04	14.23	16.35	18.15	
30, бэрэжьей	05.47	07.17	12.04	14.23	16.34	18.14	

Къэбэрдей-Балъкъэрым и Муслъымэнхэм я ІуэхущІапІэм къыдитащ.

Сурэттехымрэ кхъуэщыныщІымрэ

Абхъазым и къалащхьэ сигу къэкlат гъунэгъу къалэ-Сыхъум и Сурэт гъэлъэгъуа- хэм, щіыналъэхэм піз нэхъыщхьэм и пэшым мыхъуми ахэр утыку къы**щекіуэкіащ** «**Интеграция**» щисхьэну. Абхъазым выставзыфіаща выставкэр. УФ-м и кэ щысщіыну сызэрыщіэ-Журналистхэм я зэгухьэны- хъуэпсыр си лэжьэгъу- зэфlэкl зиlэ ныбжыыщlэхэм **гъэм**, «Свой стиль» сурэттех ныбжьэгъухэм щажесіэм, клубым хэт. «Адыгэ псалъэ» Хьэц ык у Миланэ абы къыгазетым и сурэттех Къарей пэджэжащ. Музейм и уна-Элинэрэ УФ-м и Дизайнер- фэщ Арсалия Эльвирэ ди лэр псынщ эу Іуэхум къыхэм я зэгухьэныгъэм хэт, мурадыр щыжетІэм, гуапэ хыхьащ, - жеіэ Элинэ. - КъиятІэ гъэжьам елэжь, егъэджакіуэ Хьэціыкіу Мила- хэм зыщигъэгъуазэри, дри- щызэіуаха тхыдэ паркым зынэрэ я лэжьыгъэ хьэлэмэт- гъэблэгъащ. Апхуэдэу Іуэху щыдагъэплъыхьащ Абы итщ хэр абы утыку къыщра- дахэр къыдэхъуліащ, - жеіэ ятіэ гъэжьамкіэ, пхъэмкіэ іэхьащ

2010 ГЪЭМ «Горянка» газетым и редактор нэхъыщхьэ, усакіуэ, драматург Къаныпуть» зыфІища проектым хыхьэу, Абхъазым выставкэ гукъинэж къыщызэрагъэпэщауэ щытащ, упщІэм елэжь ціыху Іэпщіэлъапщіэхэм я ІэкъызэщІиубыдэу. гъуэныгъэм хагъэхьа лэжьыхъуэпсапіэт фіыуэ илъагъу. ныбжьэгъу куэд щиІэ а щІыналъэм и ІэдакъэщІэкІхэр

- Нэхъапэјуэкіэ си лэжьы-

щыхъуащ ик/и ди лэжьыгъэ- щынэмыщ/ауэ, Апсным къыщІэщыгъуэ зэращыхъуар, а сэрей абхъаз унэхэр. щІыналъэм гъуазджэм пщІэрэ щізупщізрэ зэрыщиіэр къуэ Заринэ «Войлочный дэркІэ куэд и уасэщ. ЗэфІэкІ зиіэ сурэтыщі куэд зэдгъэдяпэкІи дызэдэлэжьэну дызэгурыІуащ.

Гъэлъэ- рэ бжэхэмрэ щІыналъэ куэ- лъэмыжыр яхъумэну. дым - Абхъазым, Куржым, LPASINI INTEND -NOTIGILI - NMCXE хащ. Бжэхэм я теплъэмкіэ, плъыфэхэмкІэ, тхыпхъэхэмкІэ гурыІуэгъуэщ зейр зыщыщ лъэпкъыр, дин зэри- Сурэтхэр КЪАРЕЙ ЭЛИНЭРЭ гъэхэр Налшык къалэм и му- хьэр, я хабзэхэр зыхуэдэр, нэзейм щыщызгъэлъэгъуам, гъуэщІхэри. Элинэ пасэрей

щхьэгъубжэ блыпкъым ирибза и сурэтхэмрэ Миланэ ятІэ гъэжьам къыхищІыкІа и фалъэхэмрэ зэпэджэжырт, зэманым ижь къазэрыщ ихуам ахэр зэришал Гэу. Тхыдэм ижь зыщІихуа лэжьыгъэхэр гъэшІэгъуэнш блэкІам узэрыригъэгупсысымкІэ.

Сыхъум здэщыІэм, Къарей Элинэрэ ХьэцІыкІу Миланэрэ Художественнэ училищэм и студентхэр шагъэгъуэзащ я лэжьэкіэм, мы Іэщіагъэхэм теухуа дерсхэм щ агъэдэ-Къэбгъэлъагъуэмэ, Элинэ архитектурэм, пасэрей бжэхэм ятриухуа и сурэтхэр набдзэгубдзаплъэу зэпэзыплъыхьахэм абыхэм ехьэнэхъ ліа упщіэхэр я гъунэжт, щіалэгъуалэм дерсхэр гъэщІэгъуэн зэращыхъуар нэрылъагъуу.

- Апхуэдэ дерсхэр щхьэпэщ зыкъызэкъуахынымкІэ, нэхъри заужьынымкіэ. Япэщіыкіэ тІэкІу Іэнкунами, щІалэгъуа-Элинэ. - Гуапэу дызэрыра- кіуэлъакіуэ ціыху Іэпщіэлъагъэблэгъар, ди лэжьыгъэхэр пщ эхэм я лъэщап эхэр, па-

Къарей Элинэрэ ХьэцІыкІу Миланэрэ я лэжьыгъэхэр я щапхъэщ гъуазджэм и лІэужьыгъуэ щхьэхуэхэр щызэхацІыхуащ, дызэчэнджэщащ ухуанэкІэ нэхъри щІэщыгъуэ зэрыхъум. Ахэр цІыхухэр къыхуезыджэщ архитектурэ Элинэ гъэлъэгъуэныгъэм фэеплъхэм хуэсакъыну, дыдакъэ къыщ І эк Іа хьэпшы пхэр хигъэхьа пасэрей куэбжэхэм- гъуасэмрэ нобэмрэ я тхыдэ

Зи Іэрыкіхэр екіуу нэгъуэщі гъэхэм сурэтхэр тезыха Къа- Ригэ, Лондон, Таллин, Каир, щІыналъэм щызыгъэлъэрей Элинэ куэд щІауэ и Тбилиси, Баку, Налшык, нэ- гъуа ди лэжьэгъум и зэну, хамэ къэралхэми къыщацІыхуну ди гуапэщ.

ТЕКІУЖЬ Заретэ. ПАПАСКИРИ ЭЛИНЭРЭ трахащ.

• КъБР-м щыІэ МВД-м къет

ПаспортыщІэр унэм щратащ

Урысей МВД-м Аруан районым щиІэ къудамэм и лэжьакіуэхэм, ОМВД-м и унафэщіым и къалэныр піалъэкіэ зыгъэзащіэ, къэрал кіуэці къулыкъум и полковник Алборэ Анзор ящІыгъуу, «Паспортыр унэм щрат» Іуэхутхьэбзэм шІысыр, абыхэм япэІэщІэу щытын зэры-

и паспортыр Іэрагъэхьэжащ Запорожье областым щыщ Пелипенкэ Валентинэ Иосиф и пхъум. Мы гъэм абы и ныбжьыр илъэс 90 ирикъуащ.

ПОЛИЦЕЙХЭР кІуащ Валентинэ и къуэр

щІыгъуу щыпсэу Нарткъалэ. Ахэр абы

ехъуэхъуащ къэралым и дэфтэр нэхъышхьэр иІэ зэрыхъуамкІэ, узыншэу, жыджэрагъ хэлъу псэуну зэрагуапэр жа-Іэри, удз гъэгъахэр Іэщіалъхьащ. Валентинэ хьэщІэхэм фІыщІэ яхуи-

щіащ я гулъытэм папщіэ.

ЩІэблэр Іейм щахъумэ

Урысей ФСИН-м и Управлензу КъБР-м щыІэм и 5-нэ колонием и унафэщІым и къуэдзэ, къэрал кіуэці къулыкъум и майор Мэремыкъуэ Рустам шко-

лакіуэхэм епсэлъащ. АХЭР щызэхуэзащ Прохладнэ районым хыхьэ Алътуд къуажэм дэт курыт еджапІэ №2-м. ШколакІуэхэм гурагъэІуащ «экстремизм», «терроризм» жыхуэтlэхэр зиипкъ иткіэ, Урысей Федерацэм и ціыхум хуейр. Мэремыкъуэм къызэрыхигъэща-

щи, апхуэдэ зэlущlэхэм школакlуэхэр псалъэмакъым къыхыхьэу, псори зэпалъыту ирегъасэ, езыхэм я Іуэху еплъыкІэ яІэж ещІ. Абы и закъуэкъым, ныбжьыщіэхэм щіэх-щіэхыурэ уаіущіэным гъэсэныгъэ мыхьэнэшхуи иІэщ. Мыбдежым щынэхъыщхьэр къытщІэхъуэ щІэблэр экстремизмэм пэlэщlэ щlынырщ, сыт хуэдэ Іуэхуми езыхэм бгъэдыхьэкІэ щхьэхуэ хуа Гэжу егъэсэнырщ. Псори къызэщ Гикъуэжри, Рустам школакІуэхэр экстремистхэм я «хъым» имыхуэн папщіэ щіапхъэхэм ятеухуа чэнджэщхэри яритащ.

УЭРДОКЪУЭ Женя.

БырмамытІ и теплъэ дахэр

нэхъ дахэу щыплъагъу лъэныкъузу ябж Бырмамыт бгыщхьэр. Ахэр Къэрэшей-Шэрджэс Республикэм хеубыдэ, тІу мэхъу: БырмамытІышхуэрэ -2592-рэ, БырмамытІ ЦІыкіурэ – метр 2644-рэ я лъагагъыу. А щІыпІэм уиплъмэ, Іуащхьэмахуэ лъапэ деж ущыту къыпфіощі, ауэ абы я зэхуаку километр 30 дэлъщ.

БЫРМАМЫТІ ЦІыкіу удэкіуеину гугъущи, цІыхухэр апхуэдэу кІуэркъым, и бгыщхьэри нэхъ цІыкІущ. БырмамытІышхуэ машинэ псынщІэкІи лъэсуи удокІыф, и тафэри куэдкІэ нэхъ инщ. Гъуэгур зэрыгугъум къыхэкІыу, сыхьэтитІым щІигъу ехь. Ар Нартсанэ (Кисловодск) пэжыжьэкъым.

Мы шІыпІэм и теплъэ дахэм ціыхухэр зыіэпешэ: тафи, къыр зади, псы къызыдэж бгы зэхуаку куэди иІэщ. БырмамытІ и щыгум жьыр апхуэдизкІэ щыкъабзэщи, уи щхьэр егъэуназэ. Тафэм и хъуреягъкІэ къурш псыхъуэщ, къущхьэхъу хъупІэщ. Мыбы щагъэхъуу жэми, шыи, мэли. Мы щіыпіэр я хэщіапіэщ къуршыбгъэхэми, къуалэбзу зэмылізу- рихуэу градуси 10-м нэсу жьыгъуэхэми, мэз псэущхьэхэу бажи. дыгъужьи, мэзыкхъуи. мыщи щыплъагъункІэ хъунущ.

Пшэ щытемылъым деж гъэ- щыпіэр егъэлеяуэ зэрыда- вый путь) щыщ зы. Мы щіы-махуэр щыхуабэщ, ауэ пщэд- хэм дихьэхыу. Мывэхэр піэм археологхэм къыщагъуэ-

джыжьымрэ хьэщхьэмрэ щІыІэтыІэщ. Къуршым дэкІуеину мурад зыщІам щыгъын хуабэ къищтэн хуейщ, сыту жыпІэмэ, напіэзыпіэм пшэхэр къытехынкіэ хъунущ. Гъэмахуэм и мызакъуэу, цІыхухэр щІымахуэми Бырмамыті докі,

плъагъуу, нэпкъым телъ уэсыр жьым трехри, къуэ зэхуа кум дэз мэхъу. Махуэр щыуэфІым, уафэ щхъуантІэм щізузу фізкіа умыщізу, Іуащхьэмахуэ и щхьэщыгу хужьыр дахэу къыхощ.

Бырмамыті пэмыжыжьэу, Хьэсаут псыежахым блакІыу шытащ шылэ гъуэгум (шёлко-

таш пасэрей кхъашхьэхэр Іэшэ зэмылІэужьыгъуэхэр, ахъшэ жьгъейхэр. Мыбы щы ащ цыху ціэры і уэд. Абыхэм ящыщщ тхакІуэхэу Пушкин Александр, Лермонтов Михаил, Толстой Лев, Горький Максим, нэгъуэщІхэр. Совет заманым Бырмамыт! и

шыгум тращІыхьауэ щытащ

метеостанц, къатитІу зэтету, и

хъуреягъкІэ абджыпс ІущІыхь

зыфІаща, электрокъару ин зиІэ нэхухэр мывэхэм кІэридзэрэ къаблэу. Бырмамыті и джабэм и плъыфэр ехъуэж сыхьэт бжыгъэм елъытауэ: пщэдджыжьым жьыуэ абы и фэр гъуэжьщ, дыгъэр щыкъухьэм – плъыжь мэхъу. Бгыщхьэм Тхьэм ущелъэlуну фІыуэ къызэралъытэрауэ

Іуту. Ар 90 гъэхэм ябгынэ-Бырмамыт щыгум утету уолъагъу Бещтои Мэшыкъуи. Жыжьэу укъаплъэмэ, бгыщхьэм и зы лъэныкъуэм иІэ щыхупІэм къыхощ цІыхум

ещхьу жьым мывэм къыхију-

щіыкіа пкъохэр, щихъкіэ

Мыбдежым ущрохьэл те-лъыджэ гуэрхэми, псалъэм

папщІэ, «броккен нэкъыфІэщІ» жыхуаІэм. Абы зы-

къыппищІыжу цІыхухэм къа-

щохъу, асыхьэтми мэкlуэдыж.

ЩІэныгъэліхэм зэрыжаіэм-

кіэ, ціыхур пшагъуэ Іувым здыхэтым и ныбжьыр нэхъ ину щилъагъужу аращ ар. Зып-лъыхьакІуэхэм щалъагъу

«Эльмэ лъапіэ и мафіэхэр»

щалъагъу

зэджэхэр.

БырмамытІ утету зыщуплъыхькІэ, улъэтауэ къуршыбгъэхэм хуэдэу зыкъыпщохъуж. Тафэм тращІыхьа тэхъуанэм зыплъыхьакІуэхэр къышоувы!э. зыщагъэпсэху. шей, кофе щофэ.

къыщіэкіынущ мывэкіэ ящіа

тхьэелъэlупіэхэм уащрихьэ-

БИЦУ Жаннэ.

Бжыхьэм къэгъагъэ жыгхэр

Фэри фрихьэліауэ къыщіэкІынщ пщіащэ пылъэлъыжыгъуэм, къызыхэк ари къыпхуэмыщІзу, мыІэрысейм гъзгъа зэрыІыгъ зыбжанэ къыпидзэу. Апхуэдэу урохьэліэ шыкіуртіымей, мэжджыт жыг гъэгъахэм. Дысабийуэ нэхъыжьхэм дащеупщІкІэ, «жыгыр зыгуэрым игъэщтагъэнщ»,

ЩІЭНЫГЪЭЛІХЭМ дызэрыщагъэгъуазэмкІэ, апхуэдэ нэрылъагъу фіэщщіыгъуейр къызыхэкІынкІэ хъунур щІыуэпсым къыщыхъу зэхъуэкІыныгъэхэрщ. Дауэ мыхъуми, нэхъыжьхэм жаlам тохуэж: «стресс» щытыкlэ гуэрым жыгыр итщ. Ар ехьэл ауэ щытынкІэ мэхъу хуабэ ямылейм е щІыІэ уаем - дунейм зызэрихъуэкІ зэпыту макіуэ.

Мис мыбдежым щыфлъагъу жыг лъахъшэр щэкІуэгъуэм и кІэм зыхуигъазэри, Налшык Печатымкіэ унэм къегъэщіыліа лъэсзекІуапІэм къыщыгъэгъащ.

Иджыблагъэ Интернетым къралъхьауэ тлъэгъуащ хуэфІу къэгъэгъа мэжджыт жыгыр. Ауэ ар зейм зэрыжиlамкlэ, илъэс зыбжанэ хъуауэ гъэм тІэунейрэ къогъагъэ. Апхуэдэу щыщыткіэ, ар «аномальнэ къэхъукъащІэу» къэдмылъытэми хъуну къыщІэкІынщ. Илъэсым тіэў къызыпыкіэ мамкъут, мэракіуапціэхэр шышы ізкіз, мэжджыт жыгхэми апхуэдэ лізужьыгъуэщіз яхэтынкІи мэхъу, къэкІыгъэхэм я генхэм хэтІэщІыхьхэм дежкІэ абы гугъуехь лъэпкъ хэлъын хуейкъым. Псом нэхъ дахэр и чэзум къэгъагъэрщ.

ШЭРЭДЖ Дисэ.

«Ротор» (Волгоград) «Спартак-Налшык» (Налшык) – 1:4 (0:0). Волгоград. «Волгоград Арена» стадион. Жэпуэгъуэм и 22-м. ЦІыху 6866-рэ еплъащ.

Жабченкэ Судьяхэр: (Краснодар). Тиракьянц, Новиков (тІури Дон Іус Ростов). «*Ротор»:* Кокарев, Пелих (Шмаков, 82), Кармаев, Зуйков, Обивалин, Родионов (Умаров, 76), Ахмедханов (Магомедов, 70), Сафронов (Козлов, 76), Бутаревич, Карасев (Мартусевич, 70), Мак-

«*Спартак-Налшык*»: Сиукаев, Далиев, Мэкъуауэ (Лелюкаев, 66), Ольмезов, Белоусов, Ашуев (ЛІуп, 74), Хьэшыр (Топурие, 74), Масленников, Жангуразов (Дэхъу, 83), Торосян, ХъутІэ.

сименкэ.

Топхэр дагъэкlащ: Жангуразовым, 54 (0:1). Кармаевым, 59 (1:1). Хьэшырым, 69 (1:2). Топурие, 77 (1:3). ХъутІэм, 90+1 (1:4). **Дагъуэ къыхуащІащ**: Хъу-

тІэм, Бутаревич, Далиевым, Мэкъуауэм, Зуйковым, Мар-

болымкіэ и етіуанэ лигэм и шэ закъуэтіакъуэкіэ зэхъуэ-Япэ гупым щекІуэкІ зэхьэзэхуэм и епщыкІупліанэ джэгугъуэм хыхьэ зэlущlэ жэпуэгъуэм и 22-м Волгоград щекІуэкІащ. Зэпеуэм и турнир таблицэм ещанэ увыпіэр щызыІыгъ «Ротор»-м пэщІэтащяпэІыхьэмнэхъыфІихым я гупым хэхуэну хущІэкъу «Спартак-Налшыкыр».

ЗэпэщІэтыныгъэр коман-

жыджэрагъышхуэ

дэхэм

яхэмылъу ирагъэжьащ. ТlacхъэщІэх щіыкізу, гъуащхьэхъумэхэр ягъэунэхуу, закъуэтіакъуэрэ зэхьэрхуэрэгъухэр гъуэм хуэкІуэрт. Япэу апхуэдэ Іэмал къызыхуихуар ди щІалэхэрщ. Еханэ дакъикъэр екІуэкІыу «Спартак-Налшыкым» и ебгъэрыкІуэныгъэм хэту топыр Хьэшырым къыІэрыхьащ, арщхэгъэрейхэм штрафнойм щихьэм ар къызэтрагъэувыІащ. КъыкІэлъыкІуэ дакъикъэм Ашуевыр ебгъэрыкІуащ волгограддэсхэм я гъуэм. Мурад штрафнойм шихьэм «Ротор»-м и гъуащхьэхъумэхэм ираудащ, ауэ судьям ар гулъытэншэу къигъэнащ. Ди щалэм иутыпща топым ХъутІэр кІэлъеуат, арщхьэкІэ зымащІэкІэ гъуэм блэлъэ-

КъыкІэлъыкІуэ дакъикъэ зыкъызэкъуахащ. Абыхэм я ебгъэрыкІуэныгъэр къыщызэтрагъэувыІэм, штрафнойм пэмыжыжьэу ди щІалэхэм хабзэр къызэпаудын хуей хъуащ. Абы кърикІva штрафнойр щагъэзащІэм, Сиукаевым топыр къиубыдащ. Куэд дэмыкІыу ди гъуащхьэтетым и командэр иджыри зэ къригъэлащ. Родионовыр штрафнойм щихьэм лъэщу зэуа топри Арсен ІэщІэкІакъым.

ЕпщыкІуплІанэ дакъикъэр

я щыхьэту гъэрыкІуэу щІадзащ. Абы гъыр зэхэзыщІыкІ хэгъэрей-

Жангуразовыр Іэзэу «Ротор»-м и гъуащхьэхъумэхэм къапекІуэкІри, Кокаревым хуэзанщІэ хъуащ. Расул абы гъунэгъу щыхуэхъум лъэщыІуэу топым еуэри, гъуэм щхьэпригъэлъэтащ.

ЗэІушІэм и япэ Іыхьэм хухаха зэманым и ныкъуэм нэблэгъауэ «Спартак-Налшыкым» и гъуэм къыбгъэдыхьащ иджырейм ипэкІэ гупхэм зэдрагъэкіуэкіа зэіущіэм ди щіалэхэм топиті къахудэзыгъэкІыу и командэм текІуэныгъэ къыхуэзыхьа Ахмедхановыр. Дагъыстэн гъуащхьэхъумэныкъуэр зэуа топыр Сиукаевым къи-

Футболистхэм загъэпсэхуну икіын ипэкіэ иджыри ео-УРЫСЕЙ Федерацэм фут- гъэрыкІуэныгъэ шынагъуэнжащ, ауэ зэlущlэм и бжыгъэр къызэІуахыну хунэсакъым.

ЗэпэшІэтыныгъэм и eтlvaнэ Іыхьэр хэгъэрейхэм жыджэру къыщІадзэжащ. Япэ дакъикъэхэм шегъэжьауэ гупышхуэу «Спартак-Налшыкым» и лъэныкъуэмкІэ зыщагъэбыдащ. «Ротор»-м ебгъэрыкІуэныгъэхэм

ящыщ зым ехъулІэныгъэ къахуихьыным зымашТэш иІэжащ. Ди штрафнойм къыщихьэм волгограддэсхэм я гъуащхьауэ Максименкэ зэуа топыр гъуэм и Іуфэм Іуту ирижащ. Абы япэу нэса Мэкъуауэм гъуэ нэщым кіуэ топым къригъэгъэзащ. Къэбэрдей-Балъкъэрым и футбол командэ нэхъыщ-

хьэр күэд дэмыкІыу ебгъэрыкІуащ. Я къару псори налшыкдэсхэм я лъэныкъуэкІэ щызэхуэзышэса «Ротор»-м ди щіалэхэр къагъэувыіэну Іэмал яІэжакъым. Хьэшырым къригъэжьа ебгъэрыкІуэныгъэм Жангуразовым пищащ. Хэгъэрейхэм я гъуащхьэтетым гъунэгъу щыхуэхъум, лъэщу абы топыр щхьэпридзри, гъуэм дигъэкlащ – 0:1.

КъащыщІар икІэщІыпІэкІэ ягъэзэкІуэжын мурадкІэ хэгъэрейхэр зэрыкомандэу ипэкІэ кІуэтащ. Абыхэм я ебзыбжанэм хэгъэрейхэм нэхъ гъэрыкІуэныгъэ гуащІэр къыщызэпаудым ди щалэхэм топыр угловойм ягъэкІуэн хуей хъуащ. Ар къыхиташ Карасёвым. Сиукаевым и штрафнойм ита футболист гупым къахэжанык Кармаевым бжыгъэр зэхуэдэ ищІащ – 1:1.

КъыкІэлъыкІуэ дакъикъэхэм зэпэщІэтыныгъэр нэхъ къызэщіэплъащ. Зэіущіэм текІуэныгъэр зэрыщызыІэрагъэхьэфынур къызыгурыlva хьэшlэхэм я лъэр жан къэхъуат, я унэ щыІэу къыхаекіуэкіыу ди щіалэхэм еб- гъэщіэныр къызэремызэ-

хэту топыр къызы!эрыхьа хэри къик!уэтыну хуейтэкъым. АрщхьэкІэ футболым бжыгъэр яхъумэу я лъэныщытекіуэр нэхъ псынщіэмрэ нэхъ Іэзэмрэщ. ДакъикъипщІ нэхъ дэмы-

кІыу «Спартак-Налшыкым» щытыкІэр и ІэмыщІэ ирилъхьэжащ. Налшыкдэсхэм я ебгъэрыкІуэныгъэ лъэщым хэгъэрейхэм я зыхъумэжыныгъэр зэтрикъутащ. Япэ топыр зи фІыгъэ ди щІалитІыр иджы къалэнкІэ зэхъуэжащ. Жангуразовым топыр иутІыпщащ штрафнойм илъадэ Хьэшырым и лъэныкъуэмкІэ. А махуэм налшыкдэсхэм яхэту 101-нэ зэlущlэр езыгъэкІуэкІа Алан къыпежьа гъуащхьэтетым топыр Іэзэу щхьэпридзри, куэдым телъыджэ ящыхъуауэ гъуэм

«Ротор»-м и зэкІэлъхьэужьу зэхъуэкІыныгъэхэр ирагъэкІуэкІащ. ХьэщІэхэми, яубыда бжьыпэр зыІэшІамыгъэкІын мурадкіэ, къаруушіэхэр джэгупіэ губгъуэм кърагъэхьащ. Апхуэдэу Хьэшырымрэ Ашуевымрэ япэкІэ джэгу къыхыхьащ Топуриерэ ЛІупым-

ЗэхъуэкІыныгъэхэм «Спартак-Налшыкым» къаруущіэ къыхилъхьэжащ. Губгъуэм къызэрихьэу ЛІупыр ипэкІэ кІуэташ икій тірунейрэ зэкІэлъхьэужьу бжыгъэр игъэбэгъуэну Іэмал иІащ, арщхьэкІэ къехъулІакъым. Ауэ джэгум къыхыхьагъащІэ Топурие и кІэн къикІащ. Хьэщіэхэм я ебгъэрыкіуэныгъэ лъэщым хэту а махуэм зэlущІэм лэжьыгъэшхуэ щызэфІэзыгъэкІа ХъутІэм топыр штрафноймкІэ къыхиташ. Абы япэу нэса Тамаз зэ еvэгъуэкІэ топыр гъуэмкІэ ири-ІуэнтІэкІри, гъуащхьэтетым пэжыжьэ пліанэпэм дигъэкlащ - 1:3.

ЗэІущІэм щыщу дакъикъэнэжауэ, щытыкІэр зи нэІэ щІэзыгъэува «Спартак-Налшыкыр» здынэсам къыщыувыІэну и мурадтэкъым текІуэныгъэр къахуэзыхь къуэмкІэ зышамыгъэбыдэу

ебгъэрыкІуэрт. ЗэпэщІэтыныгъэм хухаха зэман нэхъыщхьэм къыщІагъуа дакъикъэхэр екlуэкlыу ХъутІэм и гугъуехьхэм хуэфэщэн тыгъэ къапэкІуащ. Дакъикъэ тющі ипэкіэ зэіущІэм къыхыхьа ЛІупри абыкіэ сэбэп хъуащ. Йужьрейм кърихьэжьа ебгъэрыкІуэныгъэм Анзор пищащ. Штрафнойм шихьэм абы къы-Іэрыхьа топыр лъэщу гъуэмкІэ иутІыпщащ. Абы къригъэгъэзэну Іэмал лъэпкъи иІакъым «Ротор»-м и гъуащхьэтетым – 1:4.

2014 гъэ лъандэрэ «Спартак-Налшыкыр» зытемык уэфа волгограддэсхэр бжы гъэшхуэкІэ я деж щыхагъэщіауэ зэіущіэр иухащ. Иджырей текІуэныгъэм и фІыгъэкІэ налшыкдэсхэм турнир таблицэм къыщрагъэкІуэтэхащ Новокубанск»-мрэ «Форте»мрэ икіи лъэбакъуитікіэ дэкІуэтейри, етхуанэ увыпІэм къыщыувы ащ.

АдэкІэ щыгъуазэ фыхуэтщІынщ иужьу зэхэта адрей зэlущlэхэм къарикlyа бжыгъэхэм: «Кубань-Холдинг» (Павловскэ) - «ЕсэнтІыгу» (ЕсэнтІыгу) – 5:0, «Биолог-Новокубанск» (Прогресс) - «Форте» (Таганрог) -1:1. «Легион» (Мэхъэчкъалэ) «Динамо» (Ставрополь) -2:2, «Дружба» (Мейкъуапэ) - CKA (Дон lyc Ростов) - 1:0, «Алания-2» (Владикавказ) -«Чайка» (Песчанокопскэ) -0:3, «Черноморец» (Новороссийск) - «Мэшыкъуэ **МВ**» (Псыхуабэ) – **3:1**.

КъыкІэлъыкІуэ джэгугъуэр «Спартак-Налшыкым» и унэ щригъэкІуэкІынущ. пуэгъуэм и 29-м ди шІалэ-MCX кърагъэблэгъэнущ къипщІым куэдкІэ щІимыгъу Прогресс и «Биолог-Новокубанск»-р.

ЖЫЛАСЭ Замир

Урысей Федерацэм футболымкІэ и етІуанэ лигэм и Япэ гупым зэхьэзэхуэр зэрыщекіуэкіыр

омандэхэр	Дж.	Къ.	3.	ΦΙ.	T.	0.
. «Черноморец»	14	10	3	1	29-10	33
. «Чайка»	14	10	3	1	22-3	33
. «Ротор»	14	8	3	3	31-14	27
. «Кубань Холдинг»	14	9	Ö	5	24-19	27
. «Спартак-Налшык»	14	6	4	4	28-21	22
. «Биолог-Новокубанск»	13		4	3	19-13	22
. «Форте»	14	6 5	6	3	19-15	21
. CKA	14	4	5	5	13-15	17
. «Дружба»	13	4	3	6	15-20	15
0. «Динамо» Ст.	14	2	7	5	15-19	13
1. «Мэшыкъуэ-КМВ»	14	3	4	7	16-25	13
2. «Легион» ́	14	3 2	4	8	14-27	10
3. «Алания-2»	14	1	4	9	10-30	7

Редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ ШИРДИЙ Маринэ

Редколлегием хэтхэр:

Жыласэ Заурбэч (редактор нэхъыщхьэ), ЖьэкІэмыхъу Маринэ (унафэщІ-редактор). шокъуэ Эллэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, Къумахуэ Аслъэн, НэщІэпыджэ Замирэ, Чэрим Марианнэ. Шхьэщэмыщі Изэ.

ТЕЛЕФОНХЭР:

редактор нэхъыщхьэм, секретарым -42-56-19 унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщІапІэр: 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 5

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щіыналъэ Іуэхущіапіэм

ятхащ ПИ № ТУ07-00117-м щІэту.

Индексыр П 5894 **Тиражыр 1.736** Заказыр №2147

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, щаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкіэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту щыткъым.

Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщіэныгъэхэмкІэ и управленэм.

Тел.: 76-01-28, 76-01-10

МЫ КЪЫДЭКІЫГЪУЭМ ЕЛЭЖЬАХЭЩ:

жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Дыщэкі Соня, корректорхэу Нэужьокъуэ Заирэ (1, 4-нэ нап.), Инэрокъуэ Азэмэт (2, 3-нэ нап.)

14. «ЕсэнтІыгу»

КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящіащ Дол Маринэ, Мэлбахъуэ Анжелэ.

Сурэтхэм елэжьар Бицу Жан-

«Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ.

5-29

14 | 1 | 2 | 11 |

357600, Ставрополь край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А

Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокі.